

Střípky

z historie osady

Radčice u Malont

Boží muka mezi lípami na návsi v Radčicích
(rook 2015)

Jan Braum

Střípky

z historie osady

Radčice u Malont

Včelná 2016

Přední předsádka:

Radčice – stará mapa rok 1826 Stabilní katastr Císařské povinné otisky
(podle <http://archivnimapy.cuzk.cz/>)

Zadní předsádka:

Radčice – letecká mapa rok 1952 s vyznačením čísel popisných domů
(podle <http://kontaminace.cenia.cz/>)

Jan Braum, chalupář z Radčic čp. 7
Střípky z historie osady Radčice u Malont
Včelná 2016
Kontakt: janbraum@volny.cz

Obsah

Úvodem	6
Příroda a okolí Radčic	7
Číslování domů v Radčicích	15
Obyvatelé Radčic byli Němci a katolíci	18
O německých obyvatelích Radčic	25
Radčické statky a domy a jejich obyvatelé	28
Rod Wurzingerů ze statku čp. 6 v Radčicích	78
Rod Ottenschlägerů sedláků z Malont a Radčic	82
Rod Pöschko z Radčic	85
Rod Weilguni z Radčic	89
Závěrem	96
Použité internetové zdroje	97

Úvodem

Byli jsme prvními chalupáři v Radčicích. Chalupu čp. 7 jsme koupili na podzim roku 1969, což je letos už celých 47 let – chalupaříme zde tedy téměř již půl století!

Chalupu v Radčicích jsme koupili vlastně na inzerát. Pro tuto chalupu, už delší dobu prázdnou, zaneřáděnou, zchátralou a ve špatném stavu, jsme se s manželkou nakonec rozhodli hlavně proto, že se nám líbila její poloha na samém okraji nevzhledné vsi a svou velikostí nám plně vyhovovala. Navíc zde byl zaveden i třífázový proud a vodovod. Hlavně nás však okouzila krása zdejšího kraje a nádherná příroda kolem.

Na zimu jsme chalupu zabezpečili okenicemi a s prací na vyklízení a opravách začali hned na jaře 1970.

I když Radčice po celou dobu bývalého režimu zůstaly mimo zakázané hraniční pásmo, hrozil jim jako mnoha dalším obcím zde v pohraničí zánik (v blízkém okolí tu zcela zanikly např. obce Velíško, Polžov, Rapotice, Hodonice, Ludvícké Hory a další). Před úplnou likvidací zachránilo Radčice především hospodářství Státních statků Malonty, které zde zřídily kravín, i když byl nakonec v 80. létech zrušen. Přesto v souvislosti s touto činností po celou tu dobu zde trvale bydlelo alespoň několik osob, zaměstnanců statku, např. rodina Mesárošových (později se na penzi ale odstěhovala do Jaroměře), úplně naposledy tu pak trvale bydlela rodina Havlů. Podstatný a nezanedbatelný podíl na záchraně obce měli také chalupáři, kterých zde postupně od toho roku 1969 několik přibylo.

Od počátku jsem vždy toužil dozvědět se něco o historii Radčic, o jejich bývalých obyvatelích, a také hlavně, kdo bydlel v naší chalupě č. 7. Informace jsem ale nesehnal prakticky žádné a těch pár lidí, co tu žili jako noví přistěhovalci, nevědělo o minulosti vsi vůbec nic. Dnes, především díky internetu, mám již těch informací i fotografií podstatně víc, takže stojí za to dát vše „na papír“ a o svá zjištění, poznatky a také osobní vzpomínky se podělit s ostatními zájemci, především s radčickými chalupáři.

Příroda a okolí Radčic

Radčice jsou ves ležící na pláni starých luk nad Pohořským potokem mezi obcí Malonty a Lužnickým hřbetem (Lužnický vrch 907 m.n.m.) v nadmořské výšce 700 - 710 m na pokraji dnes **Chráněné krajinné oblasti Novohradských hor**.

Celý zdejší kraj a celé Novohradské hory jsme měli možnost během let procestovat, a to jak pěšky, tak zejména na kolech, a po uvolnění hranic i na rakouské straně.

Kaplicko a Novohradsko je možná trochu zapadlý, ale krásný kout naší země. Okouzila nás jeho nádhera a nedotčenost a mnohdy i nepřístupnost zdejší přírody, ale také již víme, že toto vše má své historické příčiny – vylidnění zdejšího kraje po 2. světové válce...

Na vlhkých až zamokřených loukách zde v okolí rostou vzácné druhy rostlin, např. vstavače (u naší chalupy roste dokonce i vzácný prstnatec májový – druh orchideje). V hlubokých lesích je ráj houbařů.

Od malička mne fascinovaly mapy – je z nich totiž možno vyčíst spoustu nejrůznějších informací. To platí zejména o leteckých mapách dnes volně přístupných, které navíc podchycují i fyzický vývoj krajiny a staveb v průběhu let. Uvádím zde proto dále alespoň malé výřezy z leteckých map Radčic (bohužel pouze v černobílém provedení), které jsou již na první pohled schopny ukázat velké změny a vývoj Radčic a okolní krajiny. První letecká mapa je z roku 1952, tedy pouhých 6 let poté, co německé obyvatelstvo Radčic bylo vysídleno. Ještě v té době je patrná intenzivní soukromá zemědělská činnost a hustota osídlení. V Radčicích v té době ještě stály téměř všechny domy a zjevná je i jejich velikost. Při pozorném prohlížení si lze povšimnout řady charakteristických detailů pro tehdejší způsob hospodaření a života v kraji (např. rozparcelování krajiny na stovky úzkých políček).

Těmi „detaily“ jsou zejména i silnice a cesty. Bezpočet cest tehdy vedlo krajinou, jak o tom svědčí staré mapy. Ještě dnes je možné některé z nich dávno již zaniklé v zarostlém terénu vysledovat, když třeba uprostřed lesa narazíme na přítomnost uměle vytvořeného stromořadí z dřevin, které do lesa nepatří, nebo zde narazíme na řadu lískových keřů, které byly vysazovány právě kolem cest.

Zajímavé jsou také staré mapy Stablního katastru z roku 1826, na nichž lze vysledovat, jak vypadala zdejší krajina v minulosti téměř před 200 léty a kudy tenkrát vedly cesty. Např. hlavní dopravní trasa v Radčicích byla přímá cesta z Malont lesem přes brod kolem radčického mlýna do Radčic, která dál

pokračovala přímým směrem až do Lužnice (zkuste po ní jet dnes!). V kolmém směru se pak v Radčicích křížovala s cestou z Rapotic, pokračující dál do Meziříčí přes další brod přes Pohořský potok s odbočkou na Kuří.

Teprve od poloviny 19. století se hlavní spojnicí do Radčic stala cesta z Malont na Rapotice s odbočkou do Radčic za novým mostkem přes Pohořský potok. Byla to sice cesta delší, ale vyhnula se příkrému stoupání a klesání do údolí Pohořského potoka. Dnes je to vlastně cesta do Radčic jediná. Stav tehdejších cest odpovídal tehdejšímu provozu koňských a volských spřežení. Já sám mohu podat svědectví, že ještě v roce 1970, když jsme začali jezdit autem do Radčic, měla tato silnice z Malont pouze prašný povrch, to když bylo sucho, nebo blátivý se spoustou výmolů a louží, za deště. Zpevněného povrchu (tzv. S2) se tato silnice dočkala až v 70. letech. Cesta do Radčic od mostu přes Pohořský potok byla před těmi téměř 50 léty pouhou polní cestou pro osobní auto jen s obtížemi sjízdnou.

To byl také důvod, že jsem leteckou mapu použil v trochu lepším rozlišení jako zadní předsádku této knížky (a vyznačil na ní očíslování tehdy ještě stojících, někde již zčásti rozbořených domů). Další studium map a jejich srovnávání již nechávám na uvážení čtenářů.

* * *

Radčicemi protéká malý potok celkové délky asi 1 km. Pramení na malém rozvodí východně od Radčic a postupně nabírá vodu z pramenišť na svahu podél celé vsi, kde voda vytéká ze zarostlých luk a mokřin, když původní vodní režim po zániku hospodářských staveb přestal fungovat. Napájí několik rybníčků vč. těch nově budovaných. Průtok je však malý a v době sucha, jaké bylo např. v roce 2015, i tento potok zejména ve své horní části zcela vyschl. Jméno potůčku jsem se nikde nedozvěděl, pojmenoval jsem si ho jako „Radčický potok“. U bývalého mlýna se vlévá do Pohořského potoka.

Vždy jsem tvrdil, že kdekoliv v Radčicích kopnu do země, nejhluběji v jednom metru narazím na vodu (v suchém létě 2015 to výjimečně neplatilo). Jak to tedy v Radčicích bylo dříve s vodou?

Když jsme v roce 1969 chalupu č. 7 kupovali, kupodivu byl zde zaveden vodovod, což nás mile překvapilo.

Při kopání drenáží kolem chalupy jsem v hloubce asi $\frac{3}{4}$ metru narazil na dřevěné vodovodní potrubí vnějšího průměru asi 15 cm, vnitřního asi 2-3 cm; žádná voda jím už ale netekla. Vykopal jsem asi dva metry, zbytek potrubí je stále v zemi. Vůbec se nedalo odhadnout jeho stáří, překvapen jsem byl ale celkovou neporušeností dřeva a zejména přesným a dokonalým provedením spojů asi metrových dřevěných vrtaných trubek. Odkud a kam jím voda tekla, se můžeme jen dohadovat. Jsem přesvědčen, že voda pocházela z nějaké výše položené

studny nad statkem č. 6 a tímto dřevěným potrubím byla rozvedena do stájí, obytné části statku i do našeho domku-vejměnku. Rozvod dál do vsi tímto samospádovým potrubím podle mého názoru ale nebyl.

Moje domněnka je, že až do založení farmy (kravína) v Radčicích ve vsi žádný vodovod nebyl a jednotlivé domy využívaly pro účely hospodářství vodu povrchovou nebo z vlastních studní (k pití). Později při založení kravína zde Státní statky vybudovaly nové studny a rozvod v obci ocelovými trubkami do kravína i jednotlivých dosud obydlených domů i těch nově postavených. Koncem 70. let pak provedly Statky rekonstrukci vodovodu již v plastovém provedení.

A dnešní stav? Cituji zprávu o vodě a vodním režimu v Radčicích ze zdroje „Rozbor udržitelného rozvoje obce s rozšířenou působností Kaplice“:

„V osadě je vybudován vodovod, který je v soukromých rukách osadníků. Zdrojem vody jsou tři studny. Kanalizace není v místě vybudována, splaškové vody jsou zachycovány v různých septicích a shromažďovány v žumpách. Dešťové vody jsou odváděny systémem příkopů, struh a propustků. Osada se nachází v třetím ochranném pásmu vodní nádrže Římov a v CHOPAV Novohradské hory. Zdrojem vody pro požár je rybník.“

Tím osadníkem, v jehož rukách se dnes nalézá radčický vodovod, je podle údajů z Katastru nemovitostí paní Iveta Polívková. Ostatní osadníci jí na zajištění údržby studní a vlastního vodovodu přispívají.

Vzhled Radčic podstatně změnil i nově vybudovaný rybník pana Vítovce.

* * *

Radčice se rozkládají na severním svahu vyvýšeniny či nevýrazného kopce nad údolím Pohořského potoka, vysokého 760 m. n. m. a označeného názvem Radčice. Řeklo by se, že povodně zde nehrozí. Přesto i Radčice se povodně v roce 2002 silně dotkly, byť jen nepřímo.

Při povodních byl velkou vodou stržen most přes Pohořský potok na silnici z Malont do Pohorské Vsi podemletím kamenného mostního pilíře na pravém břehu. Poměrně rychle v několika dnech zde situaci vyřešil provizorní most „vojenský, ženijní“ a po dvou letech pak v roce 2004 byl vybudován most nový, betonový. Po celou dobu výstavby se jezdilo z Malont do Radčic dlouhou, ale za to krásnou oklikou lesem přes Rapotice, kam samozřejmě za normálních okolností auta nesmějí.

Most přes Pohořský potok těsně po povodni roku 2002...

... první vojenské provizorium ...

... druhé vylepšené vojenské provizorium ...

... a nový most (2004)

Naše první informace o historii Radčic

Zásadní změny nastaly až po uvolnění hranic s Rakouskem a zpřístupnění našeho pohraničí po roce 1989.

Že by se sem život začal opět vracet? Na návsi u Božích muk se v té době objevila i tato malá informační tabulka:

RADČICE (Radinetschlag, 686 m n. m.)

Původně patřily k benešovskému zboží, jsou doloženy listinou ze dne 11. dubna 1368, jíž Jindřich z Velešína věnoval mimo jiné také šest kop grošů platu v Radčicích k nově zřízené kapli svatého Václava v Benešově. V roce 1387 přešla koupí na Rožmberky a byla přičleněna zároveň k panství Nové Hrady. V roce 1676 vyhořelo všech dvacet domů tady se nacházejících.

Radčice měly 40 domů a 177 obyvatel, byly tu dva hostince a mlýn s pilou (z roku 1591), v roce 1914 byla otevřena v osadě jednotřídní škola, kterou navštěvovalo 49 dětí školou povinných.

V padesátých letech tu zůstalo 11 domů, 11 obyvatel, ale osada naštěstí přetrvala dodnes. Jsou zde zbytky dřívějších stavení, která jsou nyní využívána převážně rekreanty, stojí i bývalá škola a radikálně přestavěná kaple.

Kdo sem tuto tabulku umístil, nevím (informace jsou podle knížky Pavla Koblasy „Novohradským jihem“, Jelmo 1997, podle mne ale některá tvrzení nejsou zcela přesná). Zajímavé poznatky o Radčicích nám později poskytl jeden z hostů na naší chalupě pan Jan Schinko z Českých Budějovic, a následně přinesl zcela autentické informace náš další, vzácný a velice zajímavý host na chalupě, pan Josef Wurzinger z Lince. Ten se po otevření hranic několikrát přijel do Radčic podívat na svůj rodný dům, bývalý statek čp. 6, bohužel dnes již neexistující. Jak nám pan Wurzinger vyprávěl, musel ve svých 13 letech spolu se svými rodiči a dalšími rodinnými příslušníky v roce 1946 po skončení 2. světové války do odsunu do Rakouska. Narodil se ve statku čp. 6, nacházejícího se v minulosti hned nad naší chaloupkou, která ke statku Wurzingerů patřila a sloužila jako domek pro nájemníky a též jako vejměnek pro zestárlé členy rodiny. Podle vyprávění pana Wurzingera tu bydlela i jeho babička.

Podle citovaného Pavla Koblasy (tabulka na návsi) pochází nejstarší zmínka o sídle z roku 1368, když z dochovaných listin z 11. dubna 1368 vyplývá, že sídlo v této době již existovalo. Záhy pak (v roce 1387) přešla obec koupí na Rožmberky a byla přičleněna k panství Nové Hrady. Po bitvě na Bílé hoře (1620)

se Radčice dostaly spolu s dalšími okolními obcemi do majetku nového pána panství Novohradského – hraběte Buquoye¹). V roce 1676 zachvátil obec požár, při němž vyhořelo všech dvacet zdejších domů.

Jak se vyvíjel název vesnice (informace od p. Jana Schinko)? Jméno Radčice je odvozeno z osobního jména Radek. Nejprve jako osada lidí Radkových, potom změkčením ve staročeštině na Radčice. Německé jméno vzniklo údajně z českého užitím přípony -schlag, tj. paseka, mýtina, tedy Radinetschlag. Podle „Profouse“ se jméno sídla vyvíjelo takto:

1368	Radcicz
1541	Radcicze
1553	Radčice
1654	Radenetschlag
1841	Radenetschlag, Radinetschlag
1918	Radčice, Radinetschlag

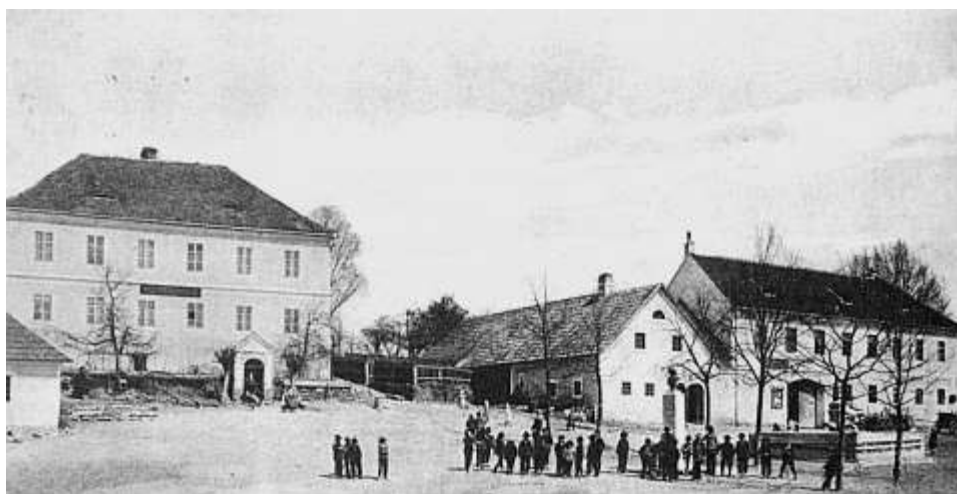
A vývoj počtu obyvatel, domů a živností:

rok	obyvatel	domů
1850	217	39
1869	207	40
1880	206	40
1890	177	40
1900	179	39
1910	193	40
1921	204	40
1930	158	40
1950	11	11
1961	50	?
1970	19	3
1990	10	2

V době na začátku 20. století zde bylo asi 40 domů a bydlelo tu asi 200 obyvatel vesměs německé národnosti. Z roku 1921 již máme přesné podklady ze sčítání lidu (viz dále), kdy v tomto roce Radčice měly 41 domů (čísels popisných) a bylo napočítáno přesně 204 zde bydlících obyvatel.

¹ Buquoyové byl šlechtický rod původem z Francie a od roku 1618 zakotvil v Čechách. Prvním členem rodu Buquoyů byl císařský generál Karel Bonaventura Buquoy, který potlačil stavovské povstání proti rakouskému císaři a po vítězné bitvě s protestantskými stavy na Bílé hoře v listopadu 1620 obdržel za válečné zásluhy od císaře Ferdinanda II. Habsburského panství Nové Hrady, Rožmberk a Libějice vč. tvrzí Žumberk a Cuknštejn. Již po roce 1918 přišli Buquoyové o značnou část svého majetku. Fakt, že se po obsazení Čech a Moravy přihlásili k německé národnosti, vyvrcholil tím, že v roce 1945 jim byl zkonfiskován prakticky veškerý majetek.

Do školy docházely radčické děti do německé školy v Malontech. První písemná zpráva o zdejší škole je z roku 1686, v tomto roce zde byla již škola dvoutrždní. V r. 1788 se zde učilo 247 dětí, v roce 1894 již dokonce 471 dětí.

Historická fotografie budovy školy v Malontech (konec 18. století)
(Zdroj: Kohoutí kříž)

V roce 1914 byla i v Radčicích otevřena německá jednotřdní škola, kterou navštěvovalo až 49 školou povinných dětí (je to dosud stojící dům čp. 41). Řídícím učitelem podle záznamů z r. 1921 a 1923 zde byl Johann Sladek, který bydlel v budově školy i s rodinou.

Bývalé živnosti (podle adresáře z let 1923 a 1933):

- 3 hostince: čp. 4 – Peter Blaha a Theresia Blaha, Katharina Quatember
- čp. 11 – Franz Ottenschläger
- čp. 13 – Johann Pils, (r. 1933 Josef Pils)
- prodej piva v lahvích: Wenzel Kinzl
- obchod se smíšeným zbožím: Katharina Kinzl
- mlýn a pila (z r. 1591): Wenzel Pöschko, čp. 31
- švadlena: Theresia Guschelbauer
- trafika: Theresia Guschelbauer

Podle získaných informací byl další hostinec ještě dole u Pohořského potoka vedle mlýna ve statku čp. 32, kde byly údajně pořádány i pravidelné taneční zábavy. Naopak existenci hostince v čp. 11 potvrdit nemohu.

Číslování domů v Radčicích

Z počátku jsem měl **problém s číslováním domů**. Proč? Z historie víme, že číslování domů bylo uzákoněno v době vlády Marie Terezie v únoru 1770 a ve většině obcí proběhlo od podzimu 1770 do roku 1771. Později však docházelo ke změnám. První vlna přečíslování proběhla v letech 1805–1815.

Vycházel jsem ze starých map tzv. Stablního katastru z roku 1826, kde jsou dvě různé mapy Radčic:

- první mapa jsou tzv. „otisky“, kde jsou čísla u domů vyznačena černou barvou,
- druhá mapa je tzv. „skica“, kde jsou u každého domu čísla dvě, černá a červená. U nižších čísel se toto číslování kryje, dál se pak ale rozchází.

Které číslování je to správné? Většina domů je už sice nenávratně zbořených, ale některé dosud stojí. Že by v minulosti došlo k přečíslování domů? Příkladem mi byly dosud zachované domy v Radčicích:

- dům č. červeně 13, černě 15 – současný vlastník rodina p. Kučerya;
- dům č. červeně 27, černě 33 – současný vlastník p. Polívka;
- dům č. červeně 21, černě 27 – současný vlastník p. Pečl.

Záhy jsem ale pochopil, že černá čísla odpovídají číslům stavebních parcel na katastrálních mapách, na nichž příslušné nemovitosti stojí, a červená čísla jsou čísla popisnými. Číslování parcel a číslování domů (samozřejmě těch v současnosti stojících) lze snadno a rychle ověřit na současných mapách pozemkového katastru.

Pro snadnější orientaci jsem si podle map sestavil tabulku čísel popisných (na starých mapách „skica“ červených) a čísel stavebních parcel (na starých mapách černých).

Tučně zvýrazněná čísla patří původním, dosud stojícím domům (je jich celkem pouhých 7, které se dochovaly do současné doby, byť některé svou původní podobu vzhledem k úpravám a rekonstrukcím dávno nemají), a domům novým. Ostatní čísla (38 domů) představují již zaniklou minulost. O většině víme (jaké měly čp. i kde stály). U pěti dalších známe sice popisná čísla, ale nevíme, kde stály, a u posledních tří máme sice identifikované parcely, ale nevíme, jaká čp. zde stávala.

Sloupec 1.		Sloupec 2.		Sloupec 3.		Sloupec 4.	
Č.popis. červené	Č.parc. černé	Č.popis. červené	Č.parc. černé	Č.popis. červené	Č.parc. černé	Č.popis. červené	Č.parc. černé
1	1	14	14	27	33	40	
2	2	15	16	28	35	41	45
3	3	16	17	29	36	42	
4	4	17	19/1	30	37	43	52
5	5	18	20	31	23		26
6	6	19	21	32	22		44
7	7	20	25	33	12		317/2
8	8	21	27	34	18		
9	9	22	28	35	34		
10	10	23	29	36	24	31	47/1
11	11	24	30	37		32	47/2
12	13	25	31	38		35	48/1
13	15	26	32	39		36	48/2

Právě ve 3. a 4. sloupci jsou uvedena čísla popisná nemovitostí (37 až 43), která na starých mapách ještě nebyla. Čp. 41 je škola a čp. 43 je bývalá hasičská zbrojnice. Domy čp. 37 až 40 a čp. 42 se mi nepodařilo zjistit a identifikovat. Tyto domy jsou ale uváděny při sčítání lidu z roku 1921 a známe tedy i jejich obyvatele, kteří zde v roce 1921 bydleli (viz dále). Kde ale tyto domy stály, nevíme.

Dle map jsou naopak identifikované 3 stavební parcely č. 26, 44 a 317/2, ale jaká čísla popisná měla stavení stojící na těchto parcelách, jsem na žádné mapě nenašel.

Kde stál alespoň jeden z těchto neidentifikovaných domů, vím ale přesně, i když neznám jeho číslo popisné. Dobře si na něj ale pamatuji, má totiž svou historii. Stál na stavební parcele s číslem 317/2, které je vyznačeno už na starých mapách z roku 1826 (mezi domy čp. 28 a 29), a tato parcela s tímto číslem je beze změn i na současných katastrálních mapách (současný vlastník Iveta Polívková). Dům zde stával ještě na začátku 70. let. Šlo o celkem solidní dům v majetku Státních statků Malonty, údajně bývalý obchod, a o jeho koupi jako chalupu projevovala zájem řada kupců dokonce až z Prahy. Žádný ze zájemců však neuspěl, protože Státní statky údajně plánovaly jeho opravu, aby zde mohli být ubytováni nově získaní zaměstnanci pro kravín. Nové pracovníky se však získat nepodařilo, oprava domu se nekonala a nebyly na ni ani peníze. Naopak nutnou opravu potřebovala střecha na kravíně. Vedení statků rozhodlo použít kvalitní tašky z poměrně zchovalé, dobré střechy na tomto domě. Stalo se tak asi v roce 1971. Přes zimu pak zůstal dům bez krytiny a do dvou let se sesypal. Mezi našimi

fotografiemi z chalupy jsem našel jeden obrázek, kde v pozadí zřetelně mezi křovím vykukuje tento dům, bývalý obchod – na zvětšeném výřezu ze snímku je dobře vidět, sice už bez tašek, ale ještě s krovem:

Pohled od naší chalupy na bývalý dům-obchod

Jenže – aby to nebylo všechno zas tak úplně jednoduché, s těmi čísly domů je to opět trochu jinak. V poválečné době Státní statky Malonty v Radčicích vybudovaly farmu pro chov dobytka – zmiňovaný velký kravín. Obytné domy, pokud ještě vůbec stály, byly již většinou tak zchátralé, že se v nich bydlet nedalo a za opravu nestály, proto pro zaměstnance statku byly postaveny nové dva dvojdomky. A jaká dostaly čísla? Na mapách.cz nebo na katastru je snadno zjistíme, jsou to čp. 31, 32, 35, a 36! Tahle čísla však již v minulosti byla použita, a to u již zaniklých, zbořených domů: radčického mlýna čp. 31 (parc. č. 23), statku Ottenschlägerů dole u potoka čp. 32 (parc. č. 22), malý domek vedle Axmanů čp. 35 (parc. č. 34) a domek čp. 36 (parc. č. 24) na svahu ke mlýnu. Podle mne není dobře přidělovat čísla popisná po zaniklých domech domům novým, pokud jsou postaveny na jiném pozemku, všem, kdo se zabývají historií, to přináší zmatky a nejasnosti.

V současné době je v Radčicích oficiálně celkem 11 čísel popisných. Čísel původních domů je sedm (7, 13, 21, 27, 28, 41, 43), přenesená čísla jsou čtyři (31, 32, 35, 36).

A nové stavby? Zatím bez kolaudace čísla popisná nemají. V tabulce je uveden domek paní Haškovcové, stojící na části bývalého Vierkantu čp. 17 (parc. č. 19). Rovněž p. Marek má svůj dům na části bývalého čp. 25 (parc. č. 31). Také nové sruby jsou zatím bez čísel.

Obyvatelé Radčic byli Němci a katolíci

Obyvatelé v Radčicích byli vždy převážně německé národnosti. Tento fakt poznamenal celou historii obce od jejího vzniku a zejména pak při osídlování tohoto pohraničního kraje lidmi z Německa a Rakouska již v době Přemyslovců (obdoba osídlování Šumavy, až do trpkého konce odsunu Němců po skončení 2. světové války a vylidnění rozsáhlých území v pohraničí).

Náboženským vyznáním pak byli zdejší obyvatelé výhradně římskými katolíci. Farnosti patřily Radčice vždy do Malont k farnímu kostelu sv. Bartoloměje.

Do farnosti patřily obce: Malonty (Meinetschlag), Bělá (Zirnetschlag), Desky (Brettern), Ludvické Hory (Ludwigsberg), Meziříčí (Uhretschlag), Radčice (Radinetschlag), Velíška (Wölschko), Rapotice (Rappetschlag) a Bukovsko (Buggaus). Kromě těchto jmenovaných obcí se v matrikách a literatuře vyskytují zmínky o řadě dalších obcí farností Benešov nad Černou, Terčí Ves a Rychnov nad Malší – např. Lužnice (Luschnitz), Kuří (Hermannschlag), Polžov (Pilsenschlag), Hodonice (Hodenitz), Dobečov (Dobichau), Jaroměř (Jarmirn), Mladoňov (Lodus), Tichá (Oppolz), Janova Ves (Johannesdorf), Cetviny (Zettwing), Mikulov (Böhmdorf) a další. Z uvedených obcí některé dnes již na mapách ani nenajdeme (Polžov, Velíška, Mikulov a další).

První písemná zmínka o Malontech je z roku 1360. Zakladateli Malont byli němečtí kolonisté, kteří byli povoláni od pánů z Michalovic z Horních Rakous do Čech, aby zde vymýtili zdejší lesy. Tito osídlenci založili v okolí obce dvě sklárny, měli i dva domy s právem vařit pivo. O historii (vč. Malont) a jak celý kraj připadl Buquoyům po bitvě na Bílé Hoře do panství Novohradského, jsem se již zmiňoval. Zajímavý je též název obce Malonty. Jeden z výkladů vychází ze starých listin z 15. století a sahá až do století 14., kdy je osada údajně označována česky Menoslav či Meneslav, později "Meinhold" (asi už zkomolením německého Meyholthow či Maynalthislag) až ke dnešnímu českému Malonty (německy pak jako Meinetschlag).

Starobylá je i historie kostela sv. Bartoloměje. Původně tu stála gotická kaple sv. Kateřiny, založená v 1. polovině 14. století. Roku 1400 byl přistavěn presbytář a pak koncem 15. století došlo k rozšíření na dvoulodní chrám. Barokní kostel vznikl kolem roku 1710, s bohatou sochařskou výzdobou. Zvony nesou letopočty 1423 a 1507. Zde byly již od roku 1650 rovněž vedeny matriky radčických obyvatel – zápisy o narození (křtech), oddavkách a úmrtích. U kostela je hřbitov, kde byli pochováváni zemřelí z farnosti, tedy i z Radčic. Po 70 letech připomíná zašlá léta již jen několik málo hrobů a několik tradičních německých jmen, u nichž navíc nelze s jistotou přesně stanovit, kdo a odkud z které vsi je zde pochován,

Kostel sv. Bartoloměje v Malontech – dobová fotografie Františka Seidla

Kostel sv. Bartoloměje v Malontech dnes.

Obyvatelé Radčic a vlastně i celého zdejšího kraje se zabývali především zemědělstvím a drobnými řemesly. Byli německé národnosti a jejich vztahy s menšinovým českým obyvatelstvem se dlouho, dlouho vyvíjely.

O problémech soužití Čechů a Němců v pohraničí jsem přečetl řadu knih a materiálů, abych pochopil vývoj těchto vztahů a vše to dění, vrcholící odsunem

„sudetských“ Němců po 2. světové válce. To samé, co probíhalo na Šumavě, probíhalo totiž i zde, na Kaplicku. Alespoň v dalších několika odstavcích se o tom zmínit musím, protože to je naprosto zásadní předěl v historii Radčic a všech pohraničních obcí, celého tohoto kraje.

Zejména po vzniku Československé republiky po roce 1918 se německo-české vztahy rychle vyostřovaly. Němci v pohraničí se cítili být Čechy utlačováni (české byly úřady, úřední jazyk čeština, děti měly docházet do českých škol atd.). I zde se proto později (30. léta) vytvořilo silné hnutí henleinovců, a vše pak vyvrcholilo po Mnichově v říjnu 1938 vpádem německého Wehrmachtu do republiky a jeho nadšeným vítáním zdejším německým obyvatelstvem jako osvoboditele.

Konkrétně o tomto „našem“ kraji v období od mnichovské zrady do konce 2. sv. války jsem našel jen minimum informací, přímo o Radčicích nic. Něco málo je pak v malontské kronice. Po skončení války bylo pak v roce 1946 místní obyvatelstvo odsunuto a obec byla zcela vysídlena. Odsun Němců z Radčic byl prováděn souběžně s odsunem německých obyvatel z Malont i okolních obcí, většinou do Německa, ale i do Rakouska.

Téma odsunu je i po 70 letech po válce stále živé a naplněné mnoha emocemi. Proto na tomto místě uvádím alespoň pár svých soukromých pohledů.

Základní myšlenku k odsunu sudetských Němců nevymyslel prezident Beneš, ale vznesl ji a také prosadil Neville Chamberlain. Britská vláda tuto myšlenku přijala a přesvědčila vládu USA i SSSR o výhodách tohoto řešení. Výsledkem byl pro všechny závazný Protokol Postupimské konference z 2. srpna 1945. Nucený odsun byl proveden právě na tomto základě. Československo odsun nenavrholo a tedy ani nezpůsobilo a nemá tedy za něj ani žádnou právní a hmotnou odpovědnost.

Z tohoto faktu vycházím. Ano, zavinila to válka, je to její důsledek. My jsme ji nerozpoutali. Zavinili ji snad ale ti obyčejní, tvrdě pracující lidé, ať už na Šumavě nebo tady v Radčicích? Mnozí z nich byli bohužel také zahrnutí do války za říši, v níž někteří dokonce položili i své životy, aby nakonec jejich rodiny museli opustit své domovy. Kolik viny nesli sedláci a chalupníci z Radčic?

Naprosto typická je podle mého názoru ale i skutečnost, že ve všech projevech sudetských Němců zaznívala především ukřivděnost a lítost nad vlastním osudem, že byli vyhnáni ze své vlasti, atd. Ani jednou jsem se ale u nich nesetkal se sebereflexí a uznáním nějaké jejich vlastní viny a s projevem lítosti nad tím, co německý nacismus a celá 2. světová válka přinesly českému národu. Celé toto období, Mnichovem počínaje a ukončením války konče, jakoby se z jejich paměti vytratilo.

Snad výjimkou z mého tvrzení o chybějící sebereflexi odsunutých Němců jsou slova bývalého dlouholetého ředitele měšťanské školy v Kaplici, pana Johanna Nepomuka Guido Sailera (1893 – 1950), slova z jeho deníku, jimiž

vyjádřil své pocity a vnímání vztahů mezi Čechy a Němci a vůbec všeho, co následovalo po mnichovském záboru Sudet až do osudného „vyhnání“. Zájemci si jeho deník mohou přečíst na internetu na adrese Kohoutího kříže:

http://www.kohoutikriz.org/data/w_saile.php

O odsunu a jeho průběhu, i o tom, kdo a jak o odsunu rozhodl, byli Němci předem informováni. Zajímavé svědectví podává p. Johan Wögler z nedalekého Kuří (Hermanschlag), z jehož vyprávění vyjímám ukázkou (zdroj Kohoutí kříž na adrese http://kohoutikriz.org/data/w_wogle.php):

Podpisem tzv. Postupimské dohody (Potsdamer Abkommen) dne 2. srpna 1945 ze strany velmocí bylo oficiálně povoleno a dohodnuto vyhnání německého obyvatelstva z východních území (rozuměj na východ od hranice Odra-Nisa a z obnoveného Československa - pozn. překl.). Přibližně 18 milionů lidí bylo jedním škrtem pera oloupeno o všechna lidská práva a vydáno v pospas nicotě. To do nebe volající bezpráví nemá obdoby ve světových dějinách.

Když se vysídlení sudetských Němců stalo jistým a nepochybným, všude z pohraničních oblastí Čech, rovněž od nás z Hermanschlagu, vydalo se mnoho lidí ať už jednotlivě nebo v malých skupinách po tajných cestách na pochod směrem k rakouské hranici, aby zachránili alespoň malou část svého majetku v rancích, batozích, kufrech, někde i na vozech se spřežením. Také já jsem mnohokrát za noci a mlhy šel s těžkým nákladem tou cestou. Kdybych měl vyličit, co všechno jsem při těch putováních přes hranici zažil, zaplnilo by to celé knihy.

Optimisty v obci, kteří přece jen nevěřili, že k vyhnání skutečně dojde a zůstali doma, čekalo později těžké zklamání. Do selských usedlostí byli všude nasazeni Češi, kteří jen vydávali pracovní pokyny, zatímco vlastní majitelé museli konat, co jim bylo nařízeno. Dokud bylo Němců potřeba jako pracovní síly, směli zůstat. Postupně však všichni obdrželi příkaz k odsunu, byli svezeni do sběrných táborů a odtud přepraveni v dobytčích vagonech do Německa. Směli vzít s sebou jen to nejnútnejší, zavazadlo mohlo mít váhu nanejvýš 50 kilogramů a nesmělo obsahovat nijaké cenné předměty, šperky, vkladní knížky, vlastnické doklady o pozemkovém majetku a tak dále. Často si lidé stačili schovat šperky, peníze v mincích či jiné cennosti na půdách, ve stodole za trámy a na těžce přístupná místa v podzemních sklepeních, poněvadž se domnívali, že odcházejí toliko na krátký čas a brzy se zase vrátí nazpátek.

Leckdo možná řekne, že to byla tragédie, která se během staletí opakuje krutým způsobem vždy znovu a znovu. Tentokrát to však bylo přece jen něco trochu jiného. Dva národy rozdílných mateřských jazyků žily skrze celé věky

pospolu v jedné zemi, která byla konečně domovem jim oběma. Nyní z tohoto domova vyhnal jeden z národů ten druhý (sic), rozhodnut vyloučit odtud provždy právě onen z nich obou, který na základě historické minulosti měl na tuto zemi nárok přednostní.“

Snad za zmínku stojí také pár skutečností alespoň z Malont: Malonty stejně jako Radčice byly téměř zcela německé. Na konci roku 1945 bylo podle kroniky v Malontech 24 Čechů a 450 Němců. První Čech přišel do Malont po válce až v červnu 1954. O dosídlování po odsunu Němců se pak malontská kronika zmiňuje v kapitole roku 1946, cituji:

„Po novém roce nastal příliv Čechů do Malont. Za měsíc leden a únor osídlilo se 20 nejlepších hospodářství. Přicházeli sem Josef a Jaroslav Štika, Josef Sládeček, Ladislav Brabec, František Brabec, Josef Vávra, Adolf Pekař a mnozí jiní.

Postupné osídlování mělo vliv i na školu. Do školy přicházelo víc a víc českých dětí, zatímco německé děti přestaly do školy vůbec chodit.

MSK v Malontech byla mezi prvními obcemi v okrese, která prováděla odsuny Němců z Malont. 300 německých obyvatel bylo za 3 měsíce odsunuto z Malont. Transporty Němců se prováděly po 90 lidech. Každý Němec si mohl vzít sebou zavazadlo o váze 70 kg. Tak během půl roku z německé obce se stává obec česká. Mezi posledními odsunutými Němci byl i německý farář Josef Singer a fara po jeho odchodu byla na čas uzavřena. Docházel sem farář z Rychnova nad Malší.

Čeští novousedlíci velmi rychle se přičinili o to, aby obec byla česká. Na památku přechodu obce do českých rukou je vybudován pomník, který stojí na náměstí u kašny. Dne 19. května 1946 byl odhalen, aby na věčné časy hlásal: Bílá hora odčiněna!“

Poválečný vývoj v Radčicích a srovnání velikosti obce, počtu a velikosti domů, polí atd. dříve a nyní, je vidět z ptačí perspektivy na leteckých mapách z roku 1952, 2003 a 2015 ve shodném měřítku (srovnat lze i se starými mapami). Je patrné, že ještě v padesátých letech zde stála řada velkých statků (tzv. "Vierkantů"), které v průběhu 50. a 60. let zcela zmizely z povrchu zemského a zůstala z nich jen tři torza (čp. 21, 27 a 28).

Nově pak přibýly dva socialistické dvoudomky a kravín pro 60 ks dobytka, které ovšem na snímku z roku 1952 ještě neexistovaly a na snímku z roku 2003 už neexistovaly.

Radčice v roce 1952, letecké mapy serveru <http://kontaminace.cenia.cz/>.
Krásně jsou vidět již zmiňované „Vierkantý“ – do čtverce uzavřené stavby
usedlostí.

Radčice v roce 2003.

Radčice v roce 2015.

Z obrázků jsou vidět změny v průběhu let a celkem snadno lze identifikovat v porovnání s mapami jednotlivé domy v obci, i změny okolní krajiny, která postupně zarůstala (srovnej staré mapy Stablního katastru z roku 1826).

O německých obyvatelích Radčic

Díky internetu se dnes můžeme o Radčicích dozvědět poměrně hodně, a to o obci i o jejích dřívějších obyvatelích. Hlavními zdroji informací pro mne byly

- stránky Státního oblastního archivu (SOA) v Třeboni (hlavně digitalizované a veřejnosti zpřístupněné **matriky** a další dokument o **sčítání lidu**),
- rozsáhlý projekt Jihočeské Státní vědecké knihovny v Českých Budějovicích „**Kohoutí kříž**“,
- **staré mapy** Ústředního archivu zeměměřičství a katastru.

Nejpodrobnějším pramenem z novější doby (tedy již téměř před 100 léty) je dokument o sčítání lidu z roku 1921 v Radčicích. Z něj např. vyplývá, že v roce 1921 byly Radčice skutečně zcela německé, tedy nežil zde ani jediný obyvatel hlásící se k české či jiné národnosti a také přesné údaje o počtu domů a obyvatel Radčic.

A ještě poznámka k politickému uspořádání: ve zmiňovaném sčítání lidu z roku 1921 mne překvapilo, že se Radčice uvádějí jako osada (Ortschaft) patřící k obci (Gemeinde) Rapotice (Rappetschlag) soudního okresu (Gerichtbezirk) Kaplice (Kaplitz). Nikoliv tedy k Malontům. Dnes by to již možné nebylo, z Rapotic nezbyl téměř kámen na kameni.

Tak aspoň pár základních informací o Rapoticích:

První zmínka o obci Rapotice je z roku 1486, a to o jejím vypálení. V roce 1564 zde byla sklárna a její činnost trvala minimálně do roku 1599, kdy je o ní poslední zmínka. Od roku 1849 k obci Rapotice patřily osady Jednoty, Ludvické Hory, Radčice a Uhlíště. V roce 1930 zde bylo 85 domů s a 377 obyvateli, z toho 9 Čechů. V obci byl i hostinec, dva mlýny, pila a hamr, vyráběly se zde šindele. Hostinec r. 1945 vyhořel. Po odsunu Němců po 2. světové válce r. 1947 byla obec úplně vysídlena a po roce 1955 zanikla. Zachoval se pouze jeden původní dům u silnice do Pohorské vsi (čp. 3, rekreační chalupa), na kopci myslivna a kamenný kříž u rozcestí z roku 1870.

Správou jsou dnes Radčice součástí Malont.

Z podkladů o sčítání lidu, které obsahují celkem 127 digitalizovaných snímků, jsem vytvořil pro tento spis alespoň jednoduchou a přehlednou tabulku. Podrobnosti o jednotlivých domech a jejich obyvatelích následují seřazeny podle čísel popisných ...

Sčítání lidu r. 1921 Radčice okres Kaplice

Č. p.	Jméno majitele domu	Počet bytů	Počet osob	Národnost
1	Bienecker Wenzl	1	4	Německá
3	Holzer Franz	1	5	Německá
4	Quatember Katharina	1	4	Německá
5	Werani Johann	1	8	Německá
6	Wurzinger Maria	1	6	Německá
7	Wurzinger Maria	1		
	Meier Jakob		2	Německá
8	Pöschko Wenzl	1		
9	Pöschko Wenzl	1	9	Německá
10	Ottenschläger Wenzl	1	4	Německá
11	Ottenschläger Franz	2	8	Německá
	Alt Theresia		3	Německá
12	obec Radčice	1		
	Fiedler Josef		2	Německá
13	Pils Johann	1	8	Německá
14	Guschlbauer Josef	2	5	Německá
	Hoffelner Maria		2	Německá
15	Guschlbauer Johann	1	4	Německá
16	Pils Josef	1		
	Thurn Johann		6	Německá
17	Putschögl Josef	1	5	Německá
18	Guschlbauer Johann	1	8	Německá
19	Guschlbauer Johann	1	1	Německá
20	Hoffelner Jakob	1	3	Německá
21	Pils Josef	1	7	Německá
22	Meier Josef	1	2	Německá
23	Winter Franz	1	4	Německá
24	Pils Josef	1	7	Německá
25	Ottenschläger Johann	2	5	Německá
	Guschlbauer Johann		4	Německá
26	Hartl Franz jun.	2	5	Německá
	Hartl Franz sen.		2	Německá
27	Pöschko Johann	2	4	Německá
	Ottenschläger Anna		4	Německá
28	Fiedler Theresia	1	6	Německá
29	Hoffelner Josef	1		
	Glaser Josef		5	Německá
30	Hoffelner Josef	1	8	Německá
31	Pöschko Wenzl	1	7	Německá
32	Ottenschläger Leopold	1	5	Německá
33	Paukner Franz	1	6	Německá
34	Guschlbauer Wenzl	1	3	Německá
35	Hoffelner Jakob	1		
	Melzer Peter		6	Německá
36	Ottenschläger Leopold	1		
	Weilguni Wenzl		5	Německá
37	Fiedler Theresia	1		
	Thurn Josefa		2	Německá
38	obec Radčice	1		
	Tanzer Barbara		3	Německá
39	Putschögl Josef	1		
40	Weilguni Albert	1	3	Německá
41	obec Radčice	1		
	Sladek Johann		4	Německá
	Celkem obyvatel		204	

K porovnání všech údajů doporučuji výše již zmíněnou mapu „skica“ na mapách Stabilního katastru.

Tato mapa je nadmíru zajímavá a poučná zejména proto, že na ní zcela autenticky nalezneme nejen rozmístění domů, polí, luk a lesů na katastru Radčic, ale zároveň i jména vlastníků jednotlivých domů a pozemků podle čísel popisných, platných v roce 1826. Také je zajímavé, že se ještě v té době u téměř všech domů a také u hospodářů objevují názvy „po chalupě“! Ostatně tato jména „po chalupě“ (nebo Němci užívané „vulgo“) jsem uvedl v závorkách u jednotlivých dále popisovaných statků a domů. Jen tak pro zajímavost: označování „po chalupě“ zakázala již v roce 1770 císařovna Marie Terezie a udělala tak pořádek zejména u jmen svých poddaných – zavedla kromě křestních jmen užívání příjmení, která děti přejímaly po svém otci a manželky po svém muži.

Příklady:

čp. 1	Johann Binecker	vulgo „Ambrosch“
čp. 3	Johann Pöschko	vulgo „Grill“
čp. 6	Mathias Wurzinger	vulgo „Kramper“
čp. 11	Kaspar Bretterbauer	vulgo „Hiesl“
čp. 14	Andreas Lust	vulgo „Tochay“
čp. 17	Anton Guschelbauer	vulgo „Philip“
čp. 18	Joseph Hausl	vulgo „Janko“
čp. 24	Martin Ottenschläger	vulgo „Annerl“
čp. 27	Andreas Zehrer	vulgo „Matz“

atd.

Typické pro tento kraj jsou tzv. „Vierkantý“, tj. čtvercové uspořádání budov (obytných částí, chlévů a stodol) do uzavřeného útvaru s dvorem uprostřed, do nějž byl vjezd vraty jednak z čelní strany od vsi, jednak výjezd druhou stranou rovnou do polí.

Dále uvádím informace o zajímavých radčických domech a jejich obyvatelích, které se mi podařilo najít. Obrázků a fotografií starých Radčic jsem získal jen několik, údaje o jejich vlastnících a obyvatelích jsou uvedeny převážně podle uvedeného sčítání lidu z r. 1921. Další sčítání lidu se pak sice konala ještě k 1.12.1930 a k 17.5.1939, ta však nejsou veřejně přístupná.

Přiznám se, že z počátku mne nejvíce zajímaly osudy naší chalupy čp. 7 a statku čp. 6, ke kterému naše chalupa jako vejměnek náležela, patřící rodu Wurzingerů, Ale i osudy dalších domů a jejich obyvatelů se pro mne staly natolik zajímavými, že se proto i o nich zmíním podrobněji, zejména o dalších významných rodech např. Ottenschlägerů a Pöschko, které považuji za nejvýznamnější v Radčicích. Jenže těch radčických významných rodů bylo daleko více, např. rody Hausl, Guschelbauer, Müllner, Pils aj. Speciálně pak i rod Weilguni, ale o tom dále.

Radčické statky a domy a jejich obyvatelé

(podle čísel popisných)

Statek čp. 1 a dům č. 2 (zcela zaniklé)

Vlastník v r. 1826 – Bienecker Johann, vulgo „Ambrosch“

Obyvatelé v roce 1921:

Wenzl Bienecker	vlastník domu, * 16.9.1870 sedlák v Radčicích
Katharina Bienecker	manželka
Johann Bienecker	syn
Martha Kralitschek	sloužící

Zámožní sedláci, statek s rozsáhlými polnostmi, dnes v rozvalinách.

Na místě, kde se statek nacházel, stejně jako v případě dalších statků a domů v této východní části Radčic (čp. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8 a 9) jsou dnes již jen rozvaliny a spousta kamení, zarostlého plevelnými stromy a keři (vrby, jívy, břízy, javory, černý bez) a zejména kopřivami, mezi nimiž je možné ještě dnes spatřit několik přestárých ovocných stromů. Pozemky sloučeny v jeden celek patřily dosud státu (Pozemkový fond), v roce 2014 většinu odkoupil soukromý vlastník.

Statek čp. 3 (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Pöschko Johann, vulgo „Gril“

Obyvatelé v roce 1921:

Holzer Franz	vlastník domu, * 15.10.1875 sedlák v Radčicích
Holzer Katharina	manželka
Holzer Katharina	dcera
Holzer Josef	syn
Holzer Adolf	syn

Statek v minulosti patřil rodu Pöschko – Johann (*14.5.1791) a jeho syn Wenzl Pöschko (*22.5.1855) – viz rodokmen Pöschko.

Dům čp. 4 – bývalý hostinec (zcela zaniklý)

Obyvatelé v roce 1921:

Quatember Katharina	vlastník domu, * 18.1.1883 Zirnetschlag
Quatember Josef	syn, * 27.2.1909 Radčice
Quatember Anna	dcera, * 4.6.1911 Radčice
Bláha Theresia	tchýně, * 13.4.1839, vdova po Peteru Blahovi

Vlastníkem hostince a hostinským v čp. 4 (dům patřil ke statku č. 3) byl Peter Blaha, uváděný jako sedlák v Radčicích č. 3 a hostinský v Radčicích č. 4. Narodil se 29.6.1827 v Bělé (byl synem Antona Blahy, sedláka z Bělé 53), za manželku měl Agnes Czotscher (Čočer) z Bukovska 7. Ta ale dne 31.3.1880 v 51 letech zemřela na astma.

Peter Blaha se záhy na to dne 25.8.1880 jako již 63letý vdovec znovu oženil, a to se 41letou Theresií Quatember (* 13.4.1839, rozenou Hoffelner, otec Michael Hoffelner, sedlák z Malont), vdovou po Antonu Quatemberovi, krejčím z Malont. Peter Blaha zemřel sešlostí věkem dne 5.11.1907 ve stáří 80 let a byl pochován na hřbitově u kostela sv. Batoloměje v Malontech. Vlastní děti s druhou ženou již neměl, ale nějaké její vyženil. Pro nás je důležitý syn Franz Quatember, který po smrti svého nevlastního otce Petra Blahy převzal se svou matkou hospodářství i pohostinství.

Franz Quatember se narodil 5.11.1873 v Malontech a jak uvedeno, jeho otcem byl malontský krejčí Anton Quatember. Za ženu si vzal Katharinu Mousek z Leopoldova (*18.1.1883, jejím otcem byl Albert Mousek z Leopoldova 1) a měli spolu v Radčicích 4 děti – dvě zemřely jako děti (Aloisia a Franz).

Franz Quatember zemřel poměrně mladý (asi ve 40 letech) a zanechal svou rodinu tak, jak je zachycena ve sčítání lidu v roce 1921: svou 82letou matku Theresii Blaha, manželku Katharinu Quatember, hostinskou, a děti Josefa a Annu Quatember...

Statek čp. 5 (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Mathias Brandstätter, vulgo „Maurer“

Obyvatelé v roce 1921:

Werani Johann	* 6.6.1866	vlastník domu
Werani Maria	* 5.10.1871	manželka
Werani Rupert	* 14.9.1912	syn
Werani Maria	* 4.9.1897	dcera
Werani Theresia	* 29.9.1899	dcera
Werani Katharina	* 5.10.1901	dcera
Werani Christine	* 7.9.1907	dcera
Werani Johanna	* 29.12.1909	dcera

Ze statku čp. 5 pocházela **Maria Detl** (provdaná za Johanna Wurzingera na statek čp. 6).

Ke stavení patřil velký ovocný sad, na jehož místě lze ještě dnes spatřit několik starých jabloní. A hlavně také tři dodnes rostoucí vzrostlé zdravé lípy, z nichž obvod té největší měří téměř 4 metry!

Radčice, dnes již neexistující usedlost č. 5, tak zvaný "Maurer-Haus"
rodiny Johanna Weraniho a jeho ženy Marie.

Repro R. Fink, Zerstörte Böhmerwaldorte
(zdroj Kohoutí kříž – <http://www.kohoutikriz.org/priloha/hofmj.php>).

O osudech rodu Werani se dozvíme z vyprávění nejmladší dcery **Johanny Werani** provdané Hofmann na stránkách Kohoutího kříže, rovněž je tu uveřejněn i zajímavý plánec (náčrtek – viz dále!) Radčic s čísly domů.

„Dne 29. prosince 1909 jsem já, Johanna Hofmannová, roz. Weraniová ("po chalupě" mi říkali "Maurer Hani"), v Radčicích (Radinetschlag) spatřila poprvé světlo světa. Narodila jsem se jako pátá z dcer Johanna a Marie Weraniových (matka byla roz. Strabergerová) a měla jsem kromě čtyř sester ještě dva bratry. Moji rodiče vlastnili hospodářství o rozloze 41 hektaru.

Školu jsem navštěvovala v témže místě. Po jejím vychození jsem pracovala dva roky u jednoho sedláka, potom v lese u hraběte Buquoye. Poněvadž se má sestra provdala, musela jsem ji zastat v rodičovském hospodářství. Můj otec byl zedníkem a konal své povolání v Rakousku. V roce 1939 jsem si vzala za muže Franze Hofmanna (ročník 1903 - pozn. překl.) z Ludvických Hor (Ludwigsberg). Koupili jsme si menší selskou usedlost se 21 hektary půdy. Manžel pracoval u dráhy v Německu a v Rakousku.

Už předtím, než vypukla světová válka, jsme museli mnohé zakusit, poněvadž jsme sídlili v pohraničním území. Roku 1939 pak začala válka. Mým rodičům bylo už oběma přes 70 let a tak jsem musela, poněvadž můj

mladší bratr Robert i můj muž byli ve válce, spoluzajišťovat práci rodičovské hospodářství. V roce 1940 přišla na svět moje dcera Erna. Pracovala jsem a čekala na den, kdy se manžel a bratr vrátí domů. Po dvou letech přijel konečně můj bratr z Ruska domů na dovolenou. Otcí bylo tenkrát už 77 let a byl moc těžce nemocný se srdcem. Robert musel ovšem zpátky do války a den nato, 6. listopadu 1942, tatínek umřel.

Následujícího roku 1943, bylo to v říjnu, došla zpráva, že Robert Werani padl za Velké Německo (Großdeutschland). Maminka z toho byla úplně bez sebe. Už než umřel tatínek, prosila mě, abych, jestli se Robert nevrátí z války domů, převzala rodičovský dům, poněvadž moji sourozenci měli všichni vlastní rodiny jinde.

V krásném měsíci máji 1945 válka skončila! Přišli Rusové a obsadili nás. Všechno se tu jimi jen hemžilo, bály jsme se vyjít ven a v noci jsme buď nespaly vůbec, nebo jsme byly schovány někde na půdě v seně či podobně. Moje stará matka musela vyhlížet za mě, mou dceru i moji švagrovou kolem, abychom stačily včas někam zalézt. Strach byl velký.

Rusové odtáhli a přišli Češi. Nenáviděli nás ještě víc. Teď už se proslýchalo, že musíme všichni do Německa. Nevěřili jsme tomu, že bychom museli opustit domov. Ne, to přece není možné! A přece jednoho dne, byla jsem právě s kravami na pastvě, se Češi objevili s tím, že musíme odevzdat spořitelní knížky. Zato nám vtiskli do ruky lístek, že si smíme vzít na cestu 70 kg zavazadel. Dne 2. června 1946 v pět hodin ráno jsme byli dopraveni do lágru, moje stará maminka, já a moje pětiletá dcera. Z lágru nás naložili do dobytčího vagonu, nevěděli jsme, kam nás veze. Tři dny jsme strávily ve vagoně, na tělesnou potřebu v něm byla jen jedna společná nádoba pro všechny. Na Svatodušní neděli jsme dorazili do lágru v obci Neckarzimmern (v údolí řeky Neckar mezi Heidelbergem a Heilbronnem - pozn. překl.) v Bádensku.

Tam jsme byli na slámě po osm dnů. Mnozí trpěli úplavicí, i já. Odvezli nás odtud pak do Unterschefflenz v bádenském kraji Mosbach. Čekalo se na další ve velkém sále tamní radnice, než si i pro nás tři přijel jeden sedlák, vzal nás s sebou a vyhradil nám u sebe doma malou komoru. Za stůl jsme tam měly bednu, ale byla to přece jen pevná střecha nad hlavou. Pracovala jsem u sedláka, k jídlu jsme toho moc neměly. Na podzim jsme dostaly u jiného mladého hospodáře dvě podstřešní komůrky. Poněvadž jsem v hospodářství vyrostla, pracovala jsem od časného rána do pozdního

večera 13 let na tom dvoře. Můj muž ležel těžce zraněn v lazaretu v Goslaru a přijel za námi roku 1947. Dostali jsme pak ještě jednu komůrku. V Mannheimu, asi 100 km od nás, dostal práci u dráhy. V červenci 1948 přišla na svět naše druhá dcera Inge.

Roku 1957 jsme koupili budovu bývalé radnice, která stála prázdná a bez využití, přestavěli ji na obytný dům a měli teď všichni hodně místa pro sebe. V roce 1960 se vdala naše dcera Erni. Koupili jsme stavební parcelu a postavili si na ní krásný dům. Získala jsem i tři menší pozemky, takže jsme měli i svou vlastní zahradu. Jenže jsme se najednou dověděli, že náš dům musí kvůli rozšíření komunikace pryč. I dcera Inge se provdala a tak jsme zase koupili stavební parcelu a postavili znovu i nový dům. Bydlíme teď na okraji osady s mladými pohromadě v klidné poloze na pokraji lesa.

Moje maminka umřela roku 1964 v pozhnaném věku 92 let. Ještě 12 let jsem chodila pracovat do jedné továrny na oděvy. Dnes je mi 72 let, mému Franzovi 78, jsme hmotně zajištěni a spokojeni. Se čtyřmi vnuky jsme zažili spoustu radosti. Celý můj život byla jedna lopota a starost o mé nejbližší. Na uloupený domov, na Šumavu, nemůžu nikdy zapomenout.“

Psáno 3. ledna 1982

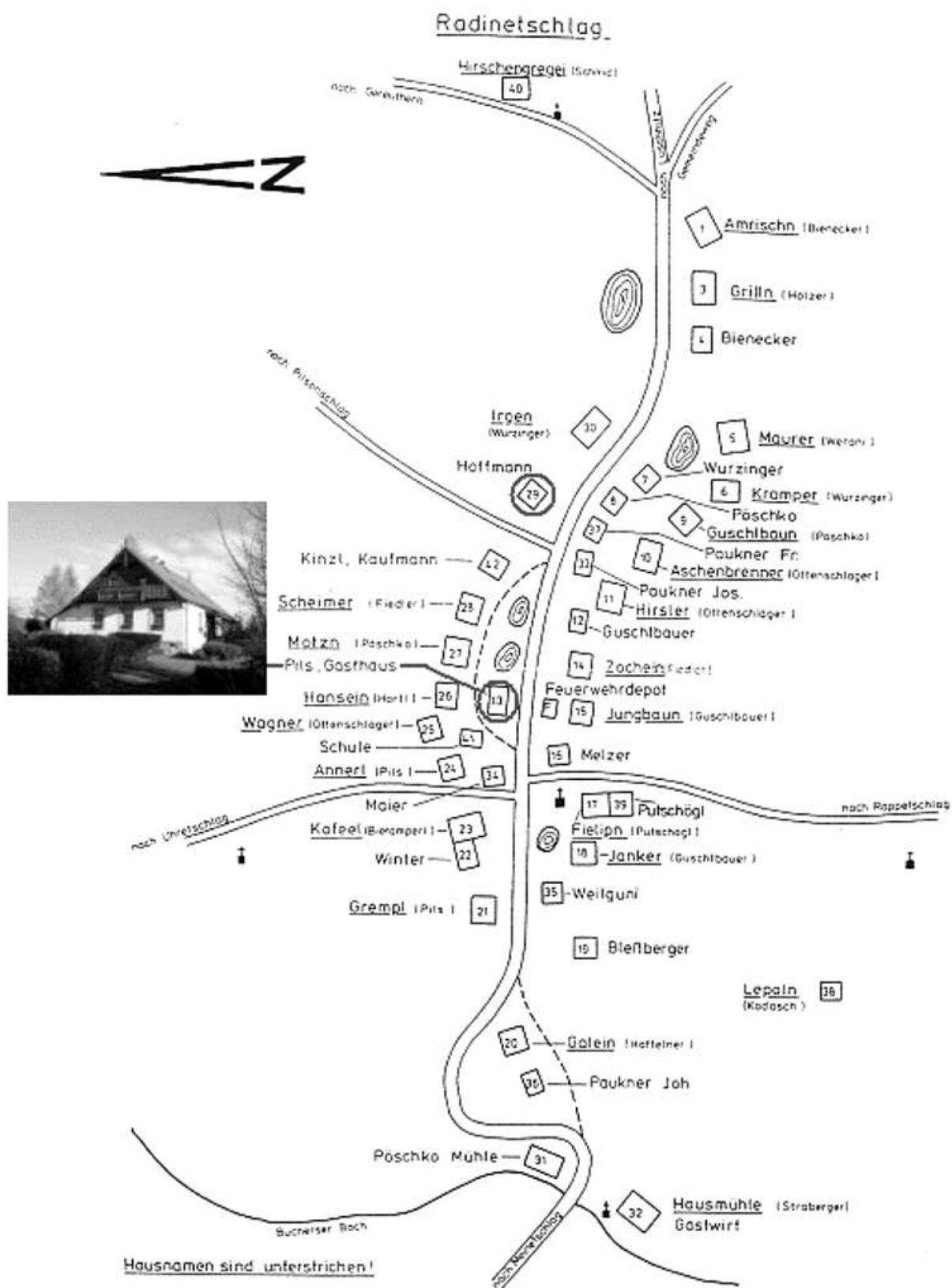
(Zdroj Kohoutí kříž – <http://www.khoutikriz.org/priloha/hofmj.php>)

Johanna Werani-Hofmann se údajně narodila v čp. 13 (dnes rekreační chalupa Kučerů). Na následujícím originálním plánu je kroužkem vyznačeno také dnes již neexistující stavení Hofmannových čp. 29, zemědělská usedlost s asi 21 hektary půdy, kde žila do odsunu se svým mužem Franzem Hofmannem z Ludvických hor.

Zbývá dodat, že v roce 1991 navštívila ve svých 81 letech své rodné Radčice se svými dcerami Ernou a Inge, podle jejichž vyjádření nedokázala své vyhnání nikdy pochopit a překonat. To už ale žádný z jejich domů dávno nestál...

Na následujícím plánu obce Radčice pak nacházíme také stavení Hofmannových s čp. 29.

Repro Heimatbuch der Pfarre Meinetschlag - Ein Gedenkbuch (2002), s. 130
(Zdroj: Kohoutí kříž)

Statek čp. 6 (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Mathias Wurzinger, vulgo „Kramper“

Obyvatelé v roce 1921:

Wurzinger Maria (r. Detl)	* 22.11.1864 Radinetschlag	vdova, vlastník
Wurzinger Christina	* 10.3.1891 Radinetschlag	dcera
Wurzinger Johann	* 30.3.1896 Radinetschlag	syn
Wurzinger Franz	* 1.12.1899 Radinetschlag	syn
Wurzinger Maria	* 22.5.1916 dítě v opatrování od 12.11.1917	
Schinko Katharina	* 4.4.1859 Radinetschlag	teta, vdova

Na leteckých mapách z roku 1952 je na rozdíl od jiných domů statek čp. 6 již v rozvalinách. Co bylo příčinou tak rychlé zkázy, není jasné. Dodnes vedle cesty do bývalého statku rostou tři mohutné javory (bývaly 4), které sázel Johann Wurzinger (*1896), a jeho dosud plodící hruška. Stále patrné rozvaliny na místě, kde statek stával, zakrývají milosrdně (tak jako všude jinde) plevelné stromy a keře z místního náletu (černý bez, vrby, osiky, javory) a kopřivy.

Historii sedláků rodu Wurzingerů podrobně popisují níže.

Dům čp. 7

Vlastník v r. 1826 – Mathias Wurzinger:

Vlastník domu v r. 1921 Maria Wurzinger, vdova po Johannu Wurzingerovi

Obyvatelé v roce 1921:

Maier Jakob (od r. 1910)	* 16.7.1849 z Bělé, dělník na dráze
Maier Katharina (od r. 1910)	* 4.4.1859 z Ločenic

Domek čp. 7 patřil ke statku čp. 6 jako „Auserhaus“, kde byli ubytováni nájemníci nebo staří rodinní příslušníci na vejměnku. Našel jsem několik „vejměnkářů“, co zde ve stáří žili a tady zemřeli. Např.:

Johann Mutspiedl (+ 7.1.1813, 86 let);
Adalbert Mutspiedl (+ 15.10.1827, 63 let);
Ignatz Briedner (+ 9.2.1831, 64 let);
Theresia Briedner (+ 8.2.1867, 69 let);
Barbara Wurzinger (+ 31.1.1907, vdova 76 let) a jiní.

Za chalupou rostou dodnes dva staré stromy z minulé doby – jabloň a švestka, dosud plodící. Řadu dalších stromů jsem zde vysázel již osobně já, vč. smrkového lesíka a živého plotu z habrů. Jsem si vědom toho, že zejména ty smrky sem do vsi nepatří, ale bývalou podobu Radčic se stejně nikdo a nikdy již nevrátí. Současným vlastníkem je p. Milan Jiráček.

Uvádím dva obrázky naší chalupy čp. 7 z roku 1969 a jeden ze současnosti (po rekonstrukci střechy):

Rok 1969

Rok 2015.

Dům čp. 8 (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Josef Pöschko, vulgo „Guschelbauer“

Vlastník v roce 1921: Pöschko Wezl (vlastník čp. 9)

Dům či spíše domek č. 8 nebyl v r. 1921 obydlen. Stával přímo proti naší chalupě č. 7 a dodnes jsou zde patrný jeho pozůstatky. V minulosti zde žily rodiny Brantsätterů a Maršíků. Živými svědky minulosti jsou dva dosud zde rostoucí stromy – třešeň a hruška.

Statek čp. 9 (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Josef Pöschko, vulgo „Guschelbauer“

Obyvatelé v roce 1921:

Pöschko Wenzl	* 21.7.1869	vlastník domu
Pöschko Agnes	* 29.11.1882	manželka, roz. Straberger
Pöschko Maria	* 27.7.1904	dcera
Pöschko Anna	* 29.6.1906	dcera
Pöschko Christina	* 25.7.1911	dcera
Pöschko Agnes	* 1.11.1914	dcera
Pöschko Johann	* 28.2.1917	syn
Pöschko Josef	* 16.1.1921	syn
Festbaum Johann	* 29.11.1903	asi nájemník, zaměstnanec

Pokud jde o historii této usedlosti č. 9, žili zde příslušníci rodu Pöschko již na začátku 18. století. Až do vystěhování po válce v roce 1946 zde po dobu více než 250 let žilo jejich 6 generací. Nejstaršími, o kterých mám informaci, byli Adalbert a Helena. Posledním hospodářem na statku v době odchodu do Německa byl nejspíše jeden z bratrů – Johann nebo Josef.

(Další podrobnosti a rodokmen Pöschko na str. 85.)

Dnes jsou zde jen zarostlé rozvaliny a několik ovocných stromů (švestek a jabloní).

Statek čp. 10 (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Albert Fidler, vulgo „Aschenbrenner“

Obyvatelé v roce 1921:

Ottenschläger Wenzl	vlastník domu, * 20.7.1866 Radinetschlag 32
Ottenschläger Katharina	manželka, * 5.11.1874
Ottenschläger Franz	syn, * 8.11.1904 Radčice 10
Ottenschläger Maria	dcera, * 30.9.1912 Radčice 10

V minulosti zde žila v nájmu též rodina Danko.

Jméno Ottenschläger bylo v kraji hodně rozšířeno. Jen v Radčicích žilo několik větví rodu Ottenschläger (sčítání lidu z roku 1921 je uvádí v několika číslech popisných).

Rozvětvený rod radčických Ottenschlägerů pocházel původně z Malont. „Praotcem“, tedy přímým předkem, byl **Simon Ottenschläger**, malontský sedlák narozený kolem roku 1630. Jeho existenci prokazují matriční zápisy farnosti v Malontech – zápis o sňatku s manželkou Julianou ze dne 19.10.1659 a další zápisy o narození jeho potomků. Do Radčic se později dostal jeho pravnuk Josef

Ottenschläger (* 3.1.1738) tak, že za svou manželku si vzal dne 16.8.1760 Alžbětu, dceru Johanna Zödl, majitele statku v Radčicích č. 24.

Potomkem Simona Ottenschlägera v přímé linii v 7. generaci je výše zmíněný vlastník statku č. 10 Wenzl Ottenschläger (* 20.7.1866), který se dne 17.1.1899 do statku přiznal sňatkem s Katharinou Paukner (* 5.11.1874), dcerou Johanna Pauknera z Radčic 10.

Pro ty čtenáře, kteří se zabývají genealogií, uvádím na konci rodokmen Ottenschlägerů (viz str. 82). Usedlost č. 10 již rovněž neexistuje. Částečně na jejím původním místě vyrostl v současné době srub manželů Vítovcových.

Statek čp. 11 (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Breitenbauer Kaspar, vulgo „Hiesl“

Obyvatelé v roce 1921:

Ottenschläger Franz	vlastník domu, * 18.11.1876 Radinetschlag 27
Ottenschläger Maria	manželka, * 21.2.1882
Ottenschläger Franz	syn, * 16.11.1907 Radčice 11
Ottenschläger Johann	syn, * 11.1.1910 Radčice 11
Ottenschläger Maria	dcera, * 10.1.1912 Radčice 11
Ottenschläger Josef	syn, * 25.6.1914 Radčice 11
Ottenschläger Hedwig	dcera, * 5.10.1916 Radčice 11
Ottenschläger Alois	syn, * 16.2.1919 Radčice 11

Statek čp. 11 v Radčicích patřil v 18. století do vlastnictví rodu Hiesl. Na starých mapách z roku 1826 byl již vlastníkem uváděn Kaspar Breitenbauer (*4.1.1770). Do statku čp. 11 se totiž přiznal jeho otec Andreas Breitenbauer, když se oženil s Marií rozenou Hiesl, což potvrzuje i jméno „po chalupě“ na mapách – Kaspar Breitenbauer vulgo Hiesl. Tento Kaspar Breitenbauer asi ale neměl syna-dědice, protože statek dostala věnem jeho dcera Theresia (*14.6.1819), když se dne 18.2.1840 provdala za Wenzla Pöschko (*27.9.1816), syna Josefa Pöschko, sedláka z Radčic č. 9, což byl statek vpravo nad naší chalupou vedle Wurzingerů.

Wenzl Pöschko měl pak syna Johanna (*8.2.1857), který se svou manželkou Annou rozenou Weilguni (*14.7.1866) měl syna zase Johanna (*6.9.1892). Tento poslední Johann Pöschko se stal vlastníkem statku čp. 27 (viz sčítání lidu 1921)! Poslední majitelé statku č. 11 Ottenschlägerovi pocházeli z čp. 27, kde se narodil Franz Ottenschläger (* 18.11.1876). Jeho žena Marie rodem Pölderl pocházela z Rapotic. Všechny jejich uvedené děti se narodily již v čp. 11. Jak to všechno bylo, viz statek čp. 27 dále.

Domek čp. 12 – obecní pastouška (zcela zaniklá)

Vlastník v r. 1826 – obec Radinetschlag

Vlastník v r. 1921 – obec Radčice

Obyvatelé v roce 1921:

Fidler Josef (*1848, býv. truhlář) a manželka Maria.(*1847) – penzisté, Stojící domek je vidět v pozadí na obrázku str. 50. Stál u cesty, na kraji dnes na tomto místě pečlivě udržovaného hřiště Kučerů.

Dům čp. 13 – býv. pohostinství

Obyvatelé v roce 1921:

Pils Johann	vlastník domu	* 5.5.1872 Radčice
Pils Anna	manželka	* 10.6.1872 Meziříčí
Pils Johann	syn	* 12.3.1901 Radčice
Pils Margareta	dcera	* 26.8.1904 Radčice
Pils Josef	syn	* 12.11.1905 Radčice
Pils Franz	syn	* 20.11.1907 Radčice
Leyer Josef	švagr	* 22.1.1879 Meziříčí
Leyer Maria	tchyně	* 9.12.1837 Meziříčí

Jako povolání je u Johanna Pilse uváděno ve sčítání lidu Landwirtschaft, byl tedy zemědělcem? Bližší informaci o tom, že byl hostinským, jsem nenalezl, i když o čp. 13 se všeobecně říká, že zde byla hospoda (ještě i za války).

Jak dům vypadal za války v letech 1943-4 je vidět na již zmiňovaném obrázku na str. 50 – dům vlevo proti hasičské zbrojnici. Štítová stěna hladce omítnutá a bílá, s okny v přízemí a podkroví.

Pamatuji si ale dobře jeho žalostný stav v roce 1969, dokonce jsme měli možnost ho od Státních statků koupit. Ale zarážela nás jeho velikost a představa, kolik úsilí, práce a nákladů bychom asi museli vynaložit na jeho opravu. Dnes dům patří rodině Kučerů. Kučerovi to dokázali a po celkové rekonstrukci dnes svým modernějším vzhledem celkem zapadá do rázu vesnice.

Dům čp. 13 – bývalé pohostinství Josefa Pílse, dnes Kučerů (rok 2006)

Dům čp. 13 – Kučerovi – únor 2016

Statek čp. 14 (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Lust Andreas, vulgo „Zochay“

Vlastník v r. 1921 – Guschelbauer Josef (podle sčítání lidu)

Obyvatelé v roce 1921: (2 byty)

1. Guschelbauer Josef – vlastník, hospodář, * 11.3.1865
Guschelbauer Fraziska – manželka, * 1874
Guschelbauer Maria – dcera, * 1906
Guschelbauer Theresia – dcera, * 1907
Guschelbauer Katharina – dcera, * 1912
2. Hoffelner Maria – nájemnice
Hoffelner Johann – syn

V minulosti zde bydlela rodina Martina Weilguny (sedlák v Radčicích č. 14 syn Gregora Weilgunni z Lužnice č. 7 a matky Kathariny Schinko z Dobečova) s dvěma dětmi – Albertem (*17.4.1870) a Marií (*2.2.1874).

Usedlost čp. 15 (zcela zaniklá)

Vlastník v r. 1826 – Josef Lauscher, vulgo „Jungbauer“

Vlastník v r. 1921 – Guschelbauer Johann (podle sčítání lidu)

Obyvatelé v roce 1921:

Guschelbauer Johann	vlastník, hospodář, * 13.4.1886
Guschelbauer Katharina	manželka, * 15.9.1886
Guschelbauer Anna	dcera, * 26.6.1917
Hoffelner Maria	* 23.3.1908

Dům stál přes cestu proti škole, byl srovnán se zemí.

Domek čp. 16 (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Martin Ottenschläger č. 24, vulgo „Annerl“

Vlastník v r. 1921 – Pils Josef (podle sčítání lidu)

Obyvatelé v roce 1921:

Rodina Johanna Thurna – manželka Katharina a 4 děti. Rodina Johanna Thurna patřila zřejmě mezi ty nemajetné.

Nevelké stavení č. 16 koupil na začátku 19. stol. Martin Ottenschläger. Bydlel zde potom jeho bratr Mathias a dál další tři generace Ottenschlägerů (viz rodokmen Ottenschläger). Kdy a jak tento dům přešel do vlastnictví rodiny Pilsových, jsem nezjistil.

Na začátku 20. stol. zde bydlela rodina obuvníka Wenzla Weilguni (viz rodokmen Weilguni). Dům stával na dnes pro nás neuvěřitelném místě – vpravo od návsi, kde se dnes nachází v bažinatém a nepřístupném prostoru olšový les. Toto místo je přesně vidět na starých mapách z roku 1826, ale i na letecké mapě z roku 1952 (na předsádce). Ještě dnes je možné zde podle kamenů v terénu mezi stromy vysledovat místo, kde dům stával.

Statek čp. 17 (původní zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Anton Guschlbauer, vulgo „Philipp“

Vlastník v r. 1921 – Putschögl Josef

Obyvatelé v roce 1921:

Putschögl Josef	* 23.2.1862 Radčice 17, majitel, hospodář, + 21.2.1927
Putschögl Theresia	* 1.6.1861 v Meziříčí, manželka
Putschögl Wenzl	* 14.9.1890 Radčice 17, syn
Putschögl Johann	* 30.11.1899 Radčice 17, syn
Putschögl Theresia	* 12.9.1857 Radčice 17, sestra hospodáře

Hospodářství zdědil starší syn Wenzl, když jeho otec dne 21.2.1927 ve svých 65 letech zemřel.

Po odsunu rodiny v roce 1946 byl původní statek zbořen a zanikl. Dlouho však zde zůstávala stát malá stodola, která Státním statkům dlouho sloužila k uskladňování sena. Po zániku kravína i tato stavba však vzala za své, když byla postupně nejspíše místními rozebrána (zřejmě na topení mizely postupně trámy, vč. těch nosných, až se celá stodola zřítila). Mnoho let jsme kolem ní jezdili a bezmocně pozorovali její zkázu.

Záchrana přišla v momentě, když zříceninu koupila pí. Haškovcová a zasloužila se o vybudování hezkého domku na pozemku bývalého statku (staveb. parc. č. 19) s využitím některých původních kamenných zdí.

Rekreační domek pí. Haškovcové na parc. č. 19 (r. 2006)

Domek paní Haškovcové (úmor 2016)

Statek čp. 18 (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Josef Hausl, vulgo „Janko“

Vlastník v r. 1921 – Johann Guschlbauer

Obyvatelé v roce 1921:

Guschlbauer Johann	majitel, hospodář, * 31.3.1862 Radčice 18
Guschlbauer Anna	manželka, * 16.5.1866
Guschlbauer Johann	syn, * 14.11.1895
Guschlbauer Franz	syn, * 6.12.1900
Guschlbauer Christina	dcera, * 6.12.1903
Guschlbauer Anna	dcera, * 13.5.1905
Guschlbauer Maria	dcera, * 16.11.1907
Guschlbauer Katharina	dcera, * 29.12.1910

Statek bohatý, rodina početná. Statek se nacházel vlevo od příjezdové cesty do Radčic (viz mapka).

Už v minulosti majitel statku Josef Hausl patřil mezi zámožné sedláky, stejně jako jeho jmenovci (zřejmě příbuzní, ne-li přímo bratři, ale to jsem nezkoumal) z usedlostí čp. 20 Peter Hausl, nebo mlynáři z čp. 31 a čp. 32 Johann Hausl. Ke statkům patřily značné polnosti, louky a také lesy na obou březích Pohořského potoka.

Za statkem byl sad s ovocnými stromy, dnes je vše zarostlé náletovými stromy a keři, zdá se budícími dojem, že je zde les. Rozvaliny budov a zbytky zdí jsou zde stále patrné, málokdo sem ale pro nepřístupnost terénu zavítá. O to více zamrzí, že i sem někdo vynáší odpadky a staré haraburdí, a to i v současné době.

Rodina Guschlbauerů, která později statek čp. 18 převzala, byla v Radčicích rozvětvena a ve vsi Guschlbauerům v roce 1921 patřilo několik domů. Po válce rod zmizel a v současné době se podle údajů serveru kdejsme.cz nachází v celé republice pouhé dvě osoby toho jména.

Dům čp. 19 (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Josef Hausl, vulgo „Janko“

Vlastník v r. 1921 – Johann Guschlbauer (podle sčítání lidu)

Obyvatelé v roce 1921: Katharina Guschlbauer, * 10.9.1850, výminkářka

Tento menší dům se nacházel hned za statkem čp. 18, k němuž patřil jako dům pro ubytování čeledi a jako vejměnek. Jeho osud je shodný se statkem.

Statek čp. 20 (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Hausl Peter, vulgo „Gailay“

Vlastník v r. 1921 – Jakob Hoffelner

Obyvatelé v roce 1921:

Hoffelner Jakob	hopodář, * 2.7.1864
Hoffelner Maria	manželka, * 26.12.1864
Hoffelner Jakob	syn, * 9.8.1890

Čp. 20 byl relativně dost velký statek s mnoha polnostmi severně od Radčic. Stál pod cestou již na svahu k Pohořskému potoku na zřejmě uměle vyrovnané planině, dodnes je toto místo dobře patrné včetně příjezdových cest ke statku. Na místě stavby jsou dodnes patrné obrysy budovy a základové kameny, terén je ovšem za těch 70 let zcela zarostlý náletovými stromy a keři. Situace je patrná na mapce (výřez ze staré mapy „skica“). Pod statkem na další plošině pak stával ještě dům čp. 36, za nímž pak terén prudce padá k potoku (viz Dům čp. 36). Za oběma domy pak vedla podél Radčického potoka příkrá cesta „pro pěší“ dolů ke mlýnu. Dnes je to vše zarostlé a nepřístupné v naprosté džungli, takže málokdo přijde do těchto míst, kde ještě před těmi zmiňovanými 70 léty stála dvě stavení a byly zde udržované sady a louky, jak je patrné též srovnáním leteckých map z roku 1952 s dneškem.

Výřez ze staré mapy „skica“
 zprava dole čp. 16, 17, 18, 19 a úplně vlevo čp.20,
 nahore odleva čp. 21, 22, 23 a 24. Vpravo mezi domy 16 a 24 stojí čp. 34.
 (Viz také zadní předsádka!)

Statek čp. 21

Vlastník v r. 1826 – Pils Wenzl, vulgo „Krampl“

Vlastník v r. 1921 – Pils Josef

Obyvatelé v roce 1921:

Pils Josef	* 10.8.1869 Radčice 21,	majitel, hospodář
Pils Maria	* 25.12.1873 Kuří,	manželka
Pils Johann	* 12.12.1897 Radčice 21,	syn
Pils Maria	* 12.7.1899 Radčice 21,	dcera
Pils Theresia	* 16.9.1905 Radčice 21,	dcera
Pils Josef	* 11.8.1908 Radčice 21,	syn
Pils Anna	* 13.2.1912 Radčice 21,	dcera

Rodina Pilsů byli zemědělci, na tomto statku hospodařili po několik generací. Členy rozvětvené rodiny nacházíme v domech čp. 13, 16, 21, 24.

Statek č. 21 dodnes v Radčicích stojí (na pravém břehu potoka dole pod návší), i když ne již ve zcela původní podobě. Je ale citlivě opraven a zrekonstruován jako rekreační chalupa majitelem panem Pečlem.

Bývalý statek Pilsů čp. 21 v r. 2006, zatím bez fasády

Bývalý statek čp. 21 v únoru 2016 krásně upravený s novou fasádou

Dům čp. 22 (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Mathias Bauchner, vulgo „Kofedl“

Vlastník v r. 1921 – Winter Franz

Obyvatelé v roce 1921:

Josef Maier * 3.3.1846 (75 let)

Maria Maier * 10.8.1854 (67 let)

Malý domek byl přilepený (možná dokonce součástí) ke statku čp. 23 a obývali jej v r. 1921 výminkáři, manželé Josef a Marie Maierovi (od roku 1885).

Statek čp. 23 (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Mathias Bauchner, vulgo „Kofedl“

Vlastník v r. 1921 – Winter Franz

Obyvatelé v roce 1921: Winter Franz – vlastník domu, * 20.3.1871 v Bělé

Winter Anna – manželka z Jaroměře a dcery Marie a Katharina.

Tento statek si osobně pamatuji, když v roce 1968 ještě stál. Projížděli jsme tehdy na skútru s manželkou tímto krajem při hledání chalupy či místa na stavbu chaty. Po odbočení z hlavní silnice z Pohorské Vsi na Malonty dole před mostem přes Pohořský potok jsme se ze zvědavosti vydali doprava po mizerné polní cestě směrem k Radčicím. Už při vjezdu do vsi jsme byli vyděšeni, jak to tam vypadalo. Krokem jsme pomaloučku projížděli vsí, abychom se mohli rozhlížet. Hned za návsi vlevo stál oprýskaný dům a z okna v patře na nás povykovaly nějaké děti. Za ním odbočovala doprava cesta ke kravínu – všude byl hrozný nepořádek, na cestě bláto a hnůj, kolem husy a slepice. Znechuceni z toho, co jsme viděli, jsme ani nezastavovali a pustili se kolem krechtů a uskladněného hnoje rovně přes kopec, a pak dolů s kopce po polní kamenité cestě směrem na Meziříčí. Tam jsme přijeli až k brodu přes Pohořský potok, ale přejet jej jsem se neodvážil, a tak jsme se vydali vpravo do kopce po další hrozně cestě směrem na Kuří. Cesta byla nesjízdná, deštěm vymleté mezi kameny hluboké díry. Manželka musela pěšky a já přes ty kameny také pěšky, se zařazenou jedničkou vedl skútr. To bylo naše první seznámení s Radčicemi a vůbec jsme netušili, že za dva roky zde zakotvíme a Radčice nám přirostou k srdci.

Zajímavé bylo, když jsme v Radčicích po roce kupovali tu naši chaloupku, statek čp. 23 už nestál, srovnán se zemí musel být tedy v roce 1969.

Statek čp. 24 (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Martin Ottenschläger, vulgo „Annerl“

Vlastník v r. 1921 – Pils Josef

Obyvatelé v roce 1921:

Pils Josef – vlastník domu, * 20.1.1861 Radčice

Theresia Pils roz. Blehsberger, manželka * 24.1.1878 z Meziříčí

Anna, Katharina a Theresia - dcery

Ottenschläger Mathias * 20.2.1865 v Radčicích 24

Benda Johanna - služebná

Statek stával přes cestu přímo proti statku č. 23, byl zlikvidován zřejmě v souvislosti s výstavbou kravína. Narodil se zde dne 20.2.1865 Mathias Ottenschläger, který byl vnukem původního majitele Martina Ottenschlägera; zůstal svobodný. Tato velká usedlost přešla později do vlastnictví Josefa Pilsa.

Do vlastnictví naopak Ottenschlägerové získali další, jen o něco menší sousední statek č. 25 původního vlastníka Josefa Glasera.

Statek čp. 25

Vlastník v r. 1826 – Josef Glaser, vulgo „Wagner“

Obyvatelé v roce 1921:

Ottenschläger Johann vlastník domu, * 28.1.1867

Ottenschläger Maria manželka, * 27.8.1872

Ottenschläger Johann syn, * 23.3.1904

Ottenschläger Maria dcera, * 2.2.1907

Ottenschläger Josef syn, * 22.4.1914

Guschlbauer Johann nájemník, * 3.7.1878

Guschlbauer Theresia manželka, * 24.12.1874

Guschlbauer Johann syn, * 20.10.1917

Ottenschläger Anton syn * 2.12.1901

Rodina Ottenschlägerova – vlastník čp. 25 Johann Ottenschläger (*23.3.1904), sedlák s 15 ha, s manželkou Marií (*23.12.1909), s dcerou Hildegard (*1.12.1939) a se synem Johannem (*18.2.1943) byli v roce 1946 odsunuti do Německa do Bad Nauheim, v Bavorsku.

Svědectví o svém rodném stavení a vzpomínky svého otce Johanna Ottenschlägera popisuje Hildegard Ottenschlägerová ve svém vyprávění na stránkách Kohoutího kříže (http://kohoutikriz.org/data/w_groba.php).

Radčice čp. 25 – selské stavení v Radčicích, kde se říkalo „beim Wagner“ („U Wagnerů“). Repro Glaube und Heimat, 2013, č. 1, s. 48
(zdroj Kohoutí Kříž - <http://www.khoutikriz.org/priloha/groba.php>)

Tady alespoň pár úryvků z vyprávění Hildegard Ottenschlägerové na ukázkou:

„Moji rodiče Johann a Maria Ottenschlägerovi (matčino dívčí příjmení znělo Wöglerová) převzali dne 28. června roku 1939 Vierkant v Radčicích čp. 25 (v originále "Radinetschlag Nr. 25", což odpovídá skutečnosti, že tehdy bylo už dané území připojeno od podzimu 1938 k nacistické "Říši" - pozn. překl.), kde se "po chalupě" říkalo "beim Wagner", od mého tehdy dvaasedmdesátiletého dědečka Johanna Ottenschägera...

...Dne 1. prosince roku 1939 jsem já Hilda (Hildegard) Ottenschlägerová jako první dítě svých rodičů přišla v radčickém stavení čp. 25 ("po chalupě", jak už zmíněno, řečeném "beim Wagner") na svět. Pokřtěna jsem byla v malontském kostele sv. Bartoloměje za přítomnosti mého otce a kmotry. Když bylo hodně sněhu, chodilo se do kostela přes Buchersmühlen, mlýny na Pohořském potoce. Zatímco se moji rodiče věnovali hospodářství, prožila jsem na tom selském statku šťastné dětství...

...V roce 1943 se narodil můj bratr Johann. Od čtvrtého roku svého života jsem chodila do radčické mateřské školky. Její vedoucí paní Puxová nás naučila mnoha našim lidovým písním. Mnoho těch krásných dnů šumavského dětství

nám zůstalo natrvalo v paměti. Želbohu jsme byli, moje maminka, můj bratr a já, stejně jako teta Katharina z tohoto krásného kousku země vyhnáni do bavorské obce Egweil na jih od Eichstättu. Roku 1950 jsme se z Bavorska přestěhovali do Nieder-Mörten k jednomu našemu strýci a pět let nato jsme se po návratu našeho otce Johanna z desetiletého vězení v Československu hned pustili do stavby rodinného domu. “

Zajímavé ve vyprávění jsou podrobné údaje o pozemcích, stavu dobytka, vybavení hospodářství, spoluužívání nemovitostí a o podmínkách a právech vejminkářů (více na webu).

Její otec Johann Ottenschläger vypráví:

„Narodil jsem se dne 23. března roku 1904 v Radčicích, okr. Kaplice. Mí rodiče měli v té vsi vlastní selskou usedlost čp. 25, vulgo „Wagner“, s pozemkovým majetkem kolem 15 hektarů polí, luk, lesa a pastvin.

V šesti letech jsem začal po čtyři roky chodit do obecné školy v Malontech. V roce 1914 byla pak dokončena v Radčicích stavba zdejší školní budovy, kterou jsem navštěvoval ještě další čtyři roky. Když mi bylo 24 let, zemřela moje maminka. Její smrt byla pro mě bolestnou a truchlivou ztrátou. Dne 14. února roku 1939 jsem si vzal za ženu selskou dceru Marii Wöglerovou z Kuří (v originále "aus Hermannschlag")...

... Od mého otce jsme nato převzali hospodářství. Dcera Hilda se nám narodila 1. prosince 1939 a syn Johann 18. února 1943. V březnu roku 1945 jsem musel narukovat k Volkssturmu do Hojné Vody, asi 12 kilometrů daleko od nás. Dostalo se nám tam krátkého vojenského výcviku. Když válka skončila, byli jsme propuštěni a posláni domů. Do září 1945 jsem pobýval v našem stavení.

Z Radčic se muselo v následující době šest mužů, mezi nimi i já, dát odvézt do internačního tábora v Kaplici a těžce pracovat v jednom kamenolomu. V únoru roku 1946 se nás šest ocitlo před krajským soudem v Českých Budějovicích. Tam jsme byli odsouzeni jeden z nás na 20 let, já a ještě dva jiní na 30 let a zbylí dva na doživotní nucené práce... “

Odsouzení byli údajně na základě lživého obvinění Čecha Kostince z Radčic. Déle Johann Ottenschläger vypráví o útrapách a těžké práci během věznění. Propuštěn byl na svobodu po 10 letech v roce 1955 a vyhoštěn do Německa, kde se po dlouhé době znovu sešel s rodinou. Vyprávění o novém životě v Bad Naumheim v Bavorsku, zaměstnání, stavbě domu atd. si můžeme přečíst na Kohoutím kříži.

Hildegard Ottenschlägerová také mj. píše:

„Od čtvrtého roku svého života jsem chodila do radčické mateřské školky. Naší pečovatelkou v mateřské školce („unsere Kindergärtnerin“) byla paní Käthe Puxová. ... Naučila nás mnoha našim lidovým písním. Mnoho těch krásných dnů šumavského dětství nám zůstalo natrvalo v paměti. Želbohu jsme byli, moje maminka, můj bratr a já, stejně jako teta Katharina z tohoto krásného kousku země („aus diesem schönen Fleckchen Erde“) vyhnáni do bavorské obce Egweil na jih od Eichstättu. Roku 1950 jsme se z Bavorska přestěhovali do Nieder-Mörlen“

K tomuto vyprávění přikládám ještě zajímavou fotografii z doby války (1943-1944), kde kromě pečovatelky Käthe Puxové a radčických dětí jsou v pozadí vidět: vlevo hostinec čp. 13 (dnes rekreační objekt Kučerů), vpravo bývalá hasičská zbrojnice (rekreační chalupa pův. Ernestů, dnes p. Vrány) a vzadu uprostřed dům čp. 12, což podle mne byla obecní pastouška, kde v roce 1921 při sčítání lidu bydlel bývalý tesař Josef Fiedler (73 let) se svou o rok mladší ženou Marií.

(Zdroj: Kohoutí kříž http://www.kohoutikriz.org/data/w_groba.php#igroba)

Pečovatelka Käthe Puxová z Freistadtu a radčické děti (1943-4)
„Třetí zleva jsem na té staré fotografii já (Hildegard Ottenschlägerová), druhá zleva pak moje kamarádka Gerti Becherová, roz. Hartlová ze stavení čp. 27 v Radčicích (Radinetschlag)“

Dům čp. 25 „beim Wagner“ jako takový již nestojí. Na tomto místě (parc. č. 31), či spíše jen na jeho části (možná s využitím pozůstalých kamenných zdí) stojí dnes rekreační dům p. Jiřího Marka:

Rekreační dům p. Jiřího Marka

Statek čp. 26 (zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Martin Brandstätter, vulgo „Hansey“

Obyvatelé v roce 1921: (2 byty)

1 – Hartl Franz jun., hospodář	* 12.11.1882
Hartl Kathie – manželka	* 8.11.1887
Hartl Kathie – dcera	* 9.11.1907
Hartl Franz – syn	* 28.11.1912
Hartl Johann – syn	* 10.1.1915
2 – Hartl Franz sen. býv. hosp.	* 21.10.1860
Hartl Katharina, manželka	* 15.4.1858

Dům (menší Vierkant) stával těsně mezi statky čp. 25 a 27.

Statek čp. 27

Vlastník v r. 1826 – Andreas Zehrer, vulgo „Matz“

Obyvatelé v roce 1921: (2 byty)

1 - Pöschko Johann	* 6.9.1892	vlastník domu, zemědělec
Pöschko Anna	* 22.6.1889	manželka z Lužnice
Steidl Rosa	* 26.4.1906	děvečka
Böhm Katharina	* 18.4.1908	
2 - Ottenschläger Anna	* 14.7.1866	majitelka 2. bytu, roz. Weilguni
Pöschko Franz	* 24.2.1894	syn
Pöschko Theresia	* 29.9.1897	dcera
Pöschko Josef	* 2.12.1900	syn

V minulosti zde žil rod Zehnerů a Ottenschlägerů, posledním vlastníkem před odsunem Němců byl Johann Pöschko. Dnes je majitelem p. Polívka.

A jak se rod Ottenschlägerů dostal do usedlosti čp. 27? Zcela jednoduše! Nahlédnutím do rodokmenu Ottenschlägerů zjistíme, že Johann Ottenschläger, syn Martina Ottenschlägera, narozený dne 20.5.1812 v Radčicích v sousedním statku č. 24 si za manželku vzal dne 21.2.1843 Annu Zehrer, dceru Andrease Zehrera ze statku čp. 27! Statek tedy vyženil! A jak by ne, když ještě jako 24letý nerozvázný mladík, už 7 let před svatbou měl s touto svou o rok starší budoucí nevěstou nemanželskou dcerku Theresii (* 8.2.1836)! Další děti se pak rodily už jako manželské v čp. 27 a Ottenschlägerové se tu usadili na další 3 generace.

Vlastníkem se pak později stal Johann Pöschko (* 6.9.1892), který pocházel z Radčic č. 11 (jeho manželka byla z Lužnice), naopak v domě čp. 11 se objevili Ottenschlägerové. Údajům ze sčítání lidu 1921 jsem zpočátku nerozuměl, ale chtěl jsem tomu „přijít na kloub“. Nakonec najít pár potřebných údajů nebylo tak těžké. Jak to bylo? (Viz také odstavec **Statek čp. 11.**)

Začnu **Annou Ottenschläger**: Ta se narodila dne 14.7.1866 v Malontech, byla dcerou **Johanna Weilguni** z Malont. Provdala se do Radčic dne 9.2.1891 za **Johanna Pöschko z Radčic čp. 11**, syna Wenzla Pöschko; měli pak spolu 4 děti, všechny narozené v Radčicích čp. 11:

Johann Pöschko	* 6.9.1892
Franz Pöschko	* 24.2.1894
Maria Pöschko	* 22.8.1895 (ta jako půlroční zemřela),
Theresia Pöschko	* 29.9.1897
Josef Pöschko.	* 2.12.1900

Anna Pöschko roz. Weilguni ale pak ovdověla a znovu se provdala dne 9.2.1909 za Johanna Ottenschlägera, nar. 28.12.1872 ze statku čp. 27, který jako nejstarší syn zde byl hospodářem po svém zemřelém otci Johannu Ottenschlägerovi (ten zemřel dne 16.9.1895).

Tak došlo ke stěhování: Anna i s dětmi se stěhovala na statek 27 ke svému novému manželovi, naopak Johannův mladší bratr Franz Ottenschläger (*18.11.1876) v té době čerstvě ženatý se s manželkou stěhoval do statku čp. 11 (tam se jim narodilo všech jejich 5 dětí). Rodiny si ty statky vlastně jednoduše vyměnily.

Nejstarší syn Anny Johann Pöschko (*6.9.1892) je tak při sčítání lidu 1921 uváděn v bytě č. 1 již jako majitel domu čp. 27 (s manželkou Annou rozenou Straberger z Lužnice, brali se dne 10.2.1920, ale zatím bezdětní). Jeho bratr Franz je zase vlastníkem Vierkantu čp. 11.

A další osudy čp. 27?

Co si pamatuji, v roce 1969 tento bývalý statek vlastnily Státní statky Malonty a nikdo zde již nebydlel. Byli zde ale krátce ustájeni dva koně, o nichž jsem vlastně nikdy nevěděl, k čemu je St. statky držely. Vrata do domu v přízemí byla neustále otevřena dokořán a koně měli naprostou volnost pohybu po vsi. Vzpomínáme, jak nás jednou v noci vystrašily zvláštní zvuky venku před chalupou. Když jsem nakonec odvážně vyšel ven zjistit, co se děje, spatřil jsem ty dva koně, jak se pásli přímo u naší chalupy a ty zvuky vydávali tím, jak šhubali trávu. Když pak byli koně odstěhováni, dům zůstal již zcela prázdný, než ho koupil jako chalupu pan Vondrys z Českých Budějovic. Ten však po celá léta zde nic nedělal a dům byl za pár let zarostlý vegetací jako hrad Šípkové Růženky. Nakonec jej prodal panu Polívkovi. To už je ale nová kapitola dějin.

I když Vierkant čp. 27 byl zchátralý a již nebyl úplný (bez zadní hospodářské části), býval přesto „nejfotogeničtější“ stavením z celých Radčic. Malebnost tohoto stavení umocňovala hlavně zvonička umístěná na hřebeni střechy. Tato architektonická zvláštnost byla charakteristická pro jihočeské horské chalupy (stejně jako na Šumavě). Zvoničky sloužily zejména v zimě a za nepříznivého počasí, kdy zvoněním se dávala na vědomí přítomnost lidského obydlí, a tím poskytnutí pomoci a bezpečí osobám zbloudilým ve tmě, v mlze či vánici.

Následuje pár fotografií v průběhu času:

Zimní pohled na čp. 27 od naší chalupy – leden 2006

Radčice čp. 27 – bývalý „Vierkant“ se zvoničkou (listopad 2006).

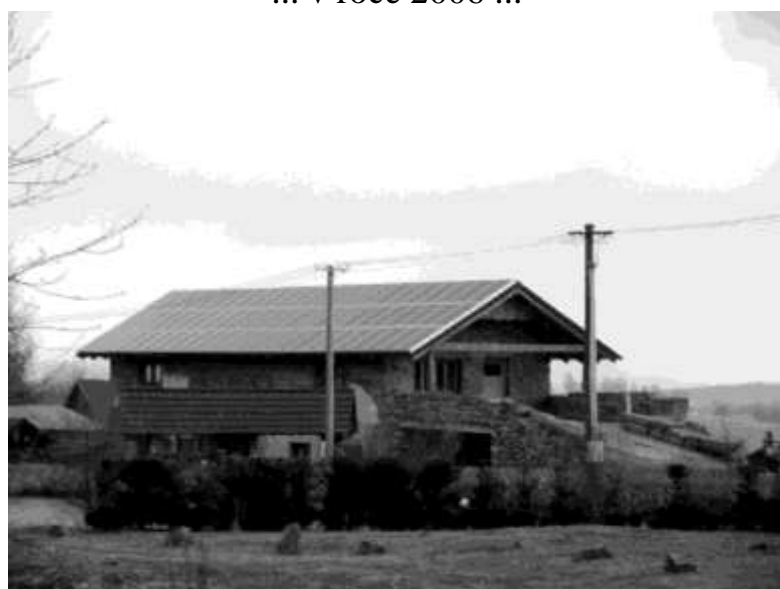
A dále porovnejme následující tři snímky z různé doby. Ano, jde stále o jeden a tentýž dům čp. 27 ...

V době minulé ...

... v roce 2006 ...

... a v roce 2011

Statek čp. 28

Vlastník v r. 1826 – Gangl Mathias, vulgo „Scheibner“

Vlastník v r. 1921 – Fiedler Theresia

Obyvatelé v roce 1921:

Fiedler Theresia	* 22.9.1874 Mikulov,	majitelka
Fiedler Theresia	* 24.4.1842 Radčice,	tchyně
Fiedler Maria	* 21.5.1902 Radčice,	dcera
Fiedler Josef	* 7.2.1905 Radčice,	syn
Fiedler Johann	* 25.12.1908 Radčice,	syn
Fiedler Franz	* 9.3.1914 Radčice,	syn

V minulosti zde bydlel se svou ženou radčický obuvník Josef Hoffelner, syn Johanna Hoffelnera z Radčic čp. 7.

Dnes již vzácný snímek ještě úplného „Vierkantu“ - statku čp. 28 z roku 1970
přední a pravý boční trakt (stodoly) zbourali noví majitelé Axmanovi.

Statek čp. 28, bývalý Vierkant (i když dnes již neúplný) dosud stojí, je opraven a slouží jako rekreační chalupa. Majitelkou byla po řadu let paní Věra Axmanová, dnes je jeho majitelkou paní Michaela Polívková.

Bývalý Vierkant č. 28 (2006)

Bývalý Vierkant č. 28 (únor 2016)
(Po zbourání rohového předního a pravého bočního traktu stodoly
zůstaly již jen oba štíty)

Dům čp. 29 (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Mathias Endelweber, vulgo „Jörg“

Vlastník v r. 1921 – Josef Hoffelner

Obyvatelé v roce 1921:

Glaser Josef, nájemník * 24.2.1890

Glaser Maria, manželka * 8.5.1891, rozená Hoffelner, dcera obuvníka z čp. 28

Hoffelner Franz, syn * 22.1.1911

Glaser Josef, syn * 11.5.1918

Glaser Maria, syn * 22.11.1919

Malý dům patřil ke statku čp. 30 a sloužil jako vejměnek, nebo pro nájemníky. Stával uprostřed mezi statky čp. 28 a 30. Po něm dnes ani památka.

Statek čp. 30 (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Mathias Endelweber, vulgo „Jörg“

Vlastník v r. 1921 – Josef Hoffelner

Obyvatelé v roce 1921:

Hoffelner Josef majitel, hospodář, * 28.2.1864

Hoffelner Maria manželka, * 18.2.1866

Hoffelner Josef yn, * 25.3.1894

Hoffelner Gustaf syn, * 28.7.1898

Hoffelner Adolf syn, * 23.4.1900

Hoffelner Emilia dcera, * 22.2.1902

Hoffelner Ernst syn, * 16.9.1905

Hoffelner Rupert syn, * 29.8.1907

Velký statek s mnoha pozemky, srovnán se zemí. Dnes na jeho místě (vlevo za odbočkou k naší chalupě od cesty do Lužnice) roste několik přestárlých a polámaných vrbových keřů a jen pár kamenů vyčnívajících z terénu je důkazem, že tu nějaký dům stál.

* * *

Od jedničky až do třicítky jsme obešli celé Radčice tak, jak je vojáci od východu k západu a zpět v roce 1770 očíslovali. To nabízí domněnku, že toho roku 1770 bylo v Radčicích rovných 30 čísel, a další čísla popisná byla přidělována domům nově stavěným až po tomto „roce číslování“. Je to skutečně ale jen domněnka bez důkazů. Týká se to především mlýna čp. 31 a statku čp. 32 dole u Pohořského potoka a dalších domů do čísla 36, které jsou ještě zaneseny ve starých mapách z roku 1826 (vystavěny byly tyto domy tedy v rozmezí let 1770 až 1826). A pak samozřejmě i dalších novějších domů až do nejvyššího Radčického čísla 43 (viz o číslování domů str. 9).

Další dva domy v pořadí stály vlastně tak trochu mimo ves v hlubokém údolí na pravém břehu Pohořského potoka (Puchersbach). Nacházely se ale na významném místě u brodu přes Pohořský potok, přes nějž vedla nejkratší cesta z Radčic do Malont. Do údolí se sem sjíždělo po dvou cestách, objíždějících serpentinou malé návrší nad potokem – jednou kratší ale strmější, druhou mírnější ale za to delší. Obě cesty vedly lesem a lze je dosud v terénu vysledovat, i když na současných mapách již většinou vyznačeny nejsou.

Dům čp. 31 – mlýn a pila (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Hausl Johann, vulgo „Müllner“

Obyvatelé v roce 1921:

Pöschko Wenzl	* 14.7.1866 Radčice 31,	majitel, mlynář
Pöschko Theresia	* 17.9.1879 Lužnice,	manželka
Pöschko Maria	* 27.3.1899 Radčice 31,	dcera
Pöschko Eduard	* 28.9.1902 Radčice 31,	syn
Pöschko Johann	* 26.11.1906 Radčice 31,	syn
Pöschko Hermina	* 9.12.1915 Radčice 31,	dcera
Weilguni Maria	* 22.10.1902 Radčice 31,	služebná

Mlýn patřil v minulosti ke statku čp. 32 a spolu se statkem jej vlastnil velmi bohatý sedlák Johann Hausl zvaný po chalupě „Müllner“. Až později přešel do vlastnictví rodu Pöschko. Prvním mlynářem z rodu Pöschko byl Martin Pöschko (*22.1.1821), syn Josefa Pöschko z Radčic č. 9 (viz rodokmen). Mlýn pak podědil jeho syn Wenzl Pöschko (*14.7.1866 v Radčicích 31).

Sousedství statku a mlýna – viz mapka.

Mlýn, jehož skromné pozůstatky na pravém břehu Pohořského potoka v zarostlém terénu ještě nacházíme, byl v minulosti mlýnem vodním, využívajícím sílu vody z Pohořského potoka (bylo by zajímavé zjistit, zda pohon vodním kolem byl v poslední době nahrazen pohonem elektrickým). Podle informace pana Schinko ještě v 50. letech zde bylo k vidění mlýnské kolo. Místo je dnes zcela zarostlé, daří se tu především kopřivám.

V každém případě je dodnes možno vysledovat pozůstatky vodního náhonu pro mlýn ve stráni na pravém břehu Pohořského potoka. Náhon odbočoval z přehrazení v zátočině asi 600 m proti proudu potoka. Za splávkem s pozůstatkem dřevěného hrzení, bývala široká tůň vhodná ke koupání a louka na pravém břehu zvala k opalování. Tu louku si ještě pamatuji. Na louce byl později vysázen smrkový les, dnes je vše již zarostlé k nepoznání. Navíc při povodních v roce 2002 velká voda dokonala zkázu, splávek i se zbytky výdřevy velká voda odnesla. Vlastní místo odbočení mlýnského náhonu se už v terénu stěží najde.

Statek č. 32 – statek a hospoda (zcela zaniklý)

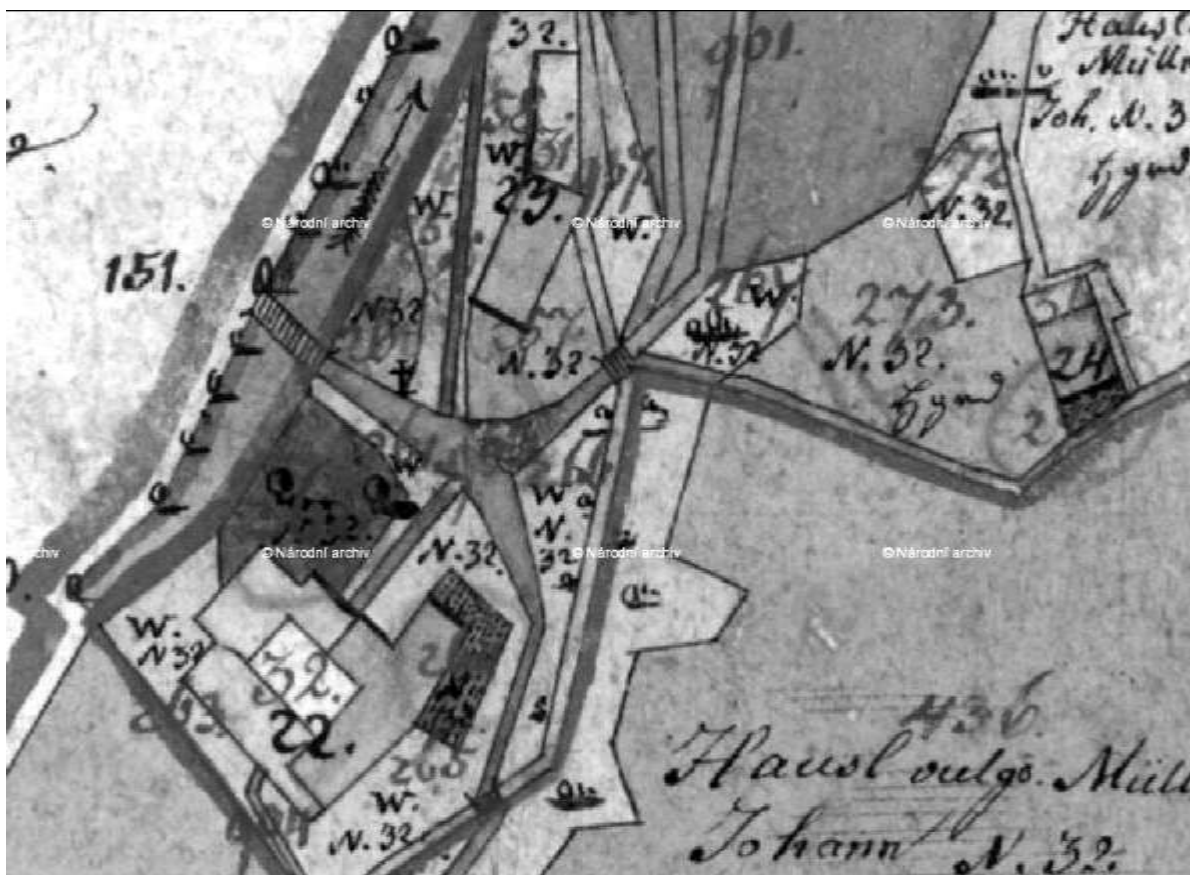
Vlastník v r. 1826 – Johann Hausl, vulgo „Müllner“

Obyvatelé v roce 1921:

Ottenschläger Leopold	* 3.10.1860 Rapotice,	majitel, sedlák
Ottenschläger Maria	* 9.8.1865 Bělá,	manželka
Ottenschläger Maria	* 1.11.1891 Rapotice,	dcera
Ottenschläger Franz	* 26.1.1895 Rapotice,	syn
Tapolitzka Katharina	* 7.3.1911 Rapotice,	dítě

Jak přešel statek původně Hauslů do majetku Ottenschlägerů? Wenzl Ottenschläger (* 10.7.1829), syn Martina Ottenschläger z Radčic č. 24 jej vyženil, když si vzal dne 6.2.1855 Marii Annu Hausl, dceru Johanna Hausla, mlynáře a sedláka z Radčic čp. 32 (vulgo „Müllnera“) – viz mapka!

U statku byla též hospoda, v níž se údajně pořádaly i tancovačky. Statek patřil v Radčicích mezi ty opravdu bohaté. Na staré mapě (r. 1826) je možno ověřit, jaké velké bohatství v množství pozemků, polností, luk i lesů ke statku patřilo, a to po celé délce potoka nad i pod statkem.

Výřez ze staré mapy „skica“
mlýn čp. 31 a statek čp. 32 v majetku Johanna Hausla (později Ottenschlägerů),
vpravo dům čp. 36 (Ottenschläger a Weilguni, viz dále)

Dům čp. 33 (zcela zaniklý)

Vlastníkem domu v r. 1921 byla obec Radčice.

Obyvatelé v roce 1921:

Paukner Franz	nájemník, zaměstnanec na dráze, * 2.7.1866
Paukner Josefa	manželka, * 13.1.1873
Paukner Maria	dcera, * 4.11.1897
Paukner Franz	syn, * 22.9.1901
Paukner Johann	syn, * 22.9.1904
Paukner Josef	syn, * 29.6.1911

Malý domek, stával přes cestu naproti statku čp. 28 (Axmanů) v místě, kde se dnes rozkládá nově vybudovaný rybník p. Vítovce.

Dům čp. 34 (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1826 – Mathias Bauchner, vulgo „Kofedl“

Vlastník v r. 1921 – Wenzl Guschlbauer

Obyvatelé v roce 1921:

Guschlbauer Wenzl	majitel, výminkář, * 24.9.1852
Guschlbauer Abnes	manželka, * leden 1854
Guschlbauer Maria	dcera, * 19.8.1895

Malý dům stával „na návsi“ proti domu čp. 16.

Dům čp. 35 – (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1921 – Hoffelner Jakob

Obyvatelé v roce 1921:

Melzer Peter	nájemník, zedník	* 21.6.1872 v Meziříčí
Melzer Marie	manželka	* 18.11.1882 Meziříčí
Melzer Josef	syn	* 5.8.1912 Bukovsko
Haas Ludwig	syn	* 30.7.1909 Meziříčí
Melzer Johanna	dcera	* 23.6.1915 Radčice
Melzer Anna	dcera	* 31.3.1919 Radčice

Malý domek vedle statku čp. 28, postavený v 19. stol., bližší na str. 90.

Dům čp. 36 – (zcela zaniklý)

Vlastník v r. 1921 – Leopold Ottenschläger, v nájmu zde bydlela rodina Weilguni:

Weilguni Wenzl	* 23.9.1877
Weilguni Anna, manželka	* 11.6.1879, rozená Guschelbauer
Weilguni Franz, syn	* 2.10.1904, Ludvické Hory 1
Weilguni Maria, dcera	* 25.6.1906
Weilguni Johann, syn	* 26.10.1909

Dům čp. 36 byl nevelký a stával pod statkem čp. 20 na místě, za nímž terén prudce padá svahem k Pohořskému potoku dolů směrem ke mlýnu. Dnes jsou tu na zcela zarostlém a nepřístupném místě patrný ještě jeho rozvaliny. Další podrobnosti o rodu Weilguni uvádím níže v rodokmenu Weiguni (str. 89).

Dům čp. 41 – škola (dosud zachovaný)

Vlastník v roce 1921 – obec Radčice

Obyvatelé v r. 1921:

Sladek Johann	učitel	* 8.1.1885 Steinkirchen
Sladek Anna	manželka	* 10.7.1984 Malonty
Sladek Johanna	dcera	* 10.2.1913 Malonty
Sladek Maria	dcera	* 17.3.1914 Malonty

Škola v Radčicích byla vystavěna v letech 1913-14, když dětí školou povinných zde stále přibývalo a německá škola v Malontech svou kapacitou přestávala stačit. Jak jsem již uvedl, škola v Malontech byla založena již před rokem 1686 a z celého okolí do ní docházelo několik set dětí. Výuka v jednotřídní škole v Radčicích byla zahájena v roce 1914, tedy těsně před vypuknutím 1. světové války a navštěvovalo ji až 50 místních dětí. Řídícím učitelem zde od roku 1914 byl Johann Sladek, který ve škole bydlel i se svou rodinou:

Dnes objekt bývalé školy čp. 41 patří p. Urbanovi jako chalupa (snad zde má nebo měl nějaký čas i trvalé bydliště). Stavba si dosud zachovává zhruba svůj původní vzhled. Nad bývalým vchodem, který je ale necitlivě zazděn, je dodnes patrný nápis „Volksschule“. I okna jsou vyměněna za menší a dozděna. Objekt již řadu let čeká na větší opravu a obnovení fasády. Doufejme, že jeho majitel v tom případě bude postupovat co nejcitlivěji, protože dle mého názoru jde o skutečnou již 100 let starou, historickou památku zdejší architektury, a že při tom bude zachován původní vchod do budovy i s nápisem. Na obrázku (60. léta) v pozadí stojí dům čp. 13 – místní hospoda, vpravo pak vykukuje hasičská zbrojnice.

Dosud znatelný nápis „Volksschule“ nad bývalým vchodem do budovy.

Radčická škola – obrázek je z pohlednice z 50. let.
Za školou je vidět bývalá hospoda čp. 13 a vpravo požární zbrojnice.

Radčická škola – stejný pohled v únoru 2016 s vyměněnými okny.
Vpravo je vidět „požární zbrojnice“ též již zcela přestavěná.

Bývalá radčická škola 2006

Bývalá radčická škola 2016

Stavba čp. 43 – bývalá hasičská zbrojnice

Podle mého názoru vznikla tato stavba až začátkem 20. století speciálně pro daný účel a nesouhlasím s názorem, který je uveden na tabulce na návsi (Pavel Koblasa), že to je „radikálně přestavěná kaple“, už také proto, že jsem nikde v žádném z písemných materiálů ani na žádné mapě nenašel jedinou zmínku o tom, že by někdy v Radčicích nějaká kaple byla. Rovněž i na plánu (strana 32) je objekt jednoznačně označen jako „Feuerwehrdepot“. Originální podoba této stavby i s „věžičkou“ na sušení hadic je zachycena na již několikrát zmiňované fotografii z roku 1943 (str. 50).

V 60. letech zbrojnice sloužila Státním statkům jako sklad minerálních hnojiv (tomu jsem byl očitým svědkem), než ji později koupili Ernestovi a přebudovali ji na svůj rekreační objekt (chalupu). Zachován byl při tom její původní vzhled, přistavěna byla pouze veranda.

V současnosti má objekt bývalé hasičské zbrojnice opět nové majitele, kterými jsou p. Vrána a pí. Miklová. Po rekonstrukci to již opravdu žádná zbrojnice není a domek má naprosto jinou podobu než dříve.

Několik obrázků této svérázné a pro Radčice typické stavby dříve a nyní:

Bývalá hasičská zbrojnice čp. 43, podzim 2006 domek Ernestů

Bývalá hasičská zbrojnice čp. 43 – jaro 2014

Bývalá hasičská zbrojnice čp. 43 – radikálně přestavěná
(únor 2016 - p. Vrána a pí. Miklová)

A ještě jeden pohled na bývalou hasičskou zbrojnici...

Kravín, farma Státního statku Malonty (objekt na pozemku parc. č. 49)

Už jsem se zmiňoval také o kravíně – radčické farmě Státních statků Malonty pro chov skotu. Je mi líto, že tento objekt není na leteckých mapách nikde zachycen. Jak jsem už napsal, v roce 1952 ještě neexistoval, v letech pořízení dalších leteckých map už neexistoval. Přesto jej zachycuje alespoň jedna katastrální mapa, kterou mi před léty věnoval druhý nejstarší radčický chalupář pan Kučera. Ze kterého roku tato mapa pochází, jsem nezjistil, ale odhaduji 50. léta, protože většina radčických stavení a usedlostí je zde ještě zachycena stojících (i když z mapy je zřejmé, že kravín do ní byl zakreslován dodatečně). Níže uvádím ještě výřez z další mapy, vydané v roce 1963 (mapování ale z roku 1960), kde již žádné domy nestojí kromě těch dodnes zachovaných a jedné vzácné výjimky, totiž statku čp. 23, o němž jsem se už zmiňoval na str. 46 a který byl zbořen až v roce 1969 (viz mapky na násl. stranách).

Kravín měl určitě i číslo popisné, ale to se mi nepodařilo zjistit, na katastrální mapě je jen číslo stavebního pozemku 49. I další objekty statků – zřejmě sklady sena a krmení – byly na pozemcích č. 50 a 51. Další seník byl součástí bývalého statku č. 25 (parc. č. 31) a zřejmě tedy nesl i toto číslo.

Katastrální mapa – kravín.

Všechny tyto objekty si dobře pamatuji. Do kravína jsme chodili často s dětmi dívat se na kravičky (nejkrásnější kráva měla tmavohnědé oči a dlouhé řasy a říkalo se jí „Srňka“) a zejména, když u kravína byly obsazeny teletníky s čerstvě narozenými telátky, byla to pro děti úžasná podívaná. Nevím to přesně, ale odhaduji kapacitu kravína asi na 50 dojnic. Zmiňoval jsem se již o panu Mesárošovi, který se o krávy i o jejich pasení staral a vyháněl je denně kolem nás na louky nad naší chalupou na pastvu. Staral se v té době vlastně o chod celého kravína a „výrobu“ mléka. Nadojené mléko se skladovalo v chlazených nádržích a denně odváželo. Velké problémy byly ale s nedostatkem pracovních sil a chov dojnic byl nakonec zastaven. Do kravína se na nějaký čas nastěhovaly jalovice a krátce po nich býčci na výkrm. Ti se na pastvu ani už nevyháněli – pan Mesároš se odstěhoval na penzi do Jaroměře a na práci „nebyli lidi“. Nakonec kravín zůstal prázdný a chov dobytka byl v 80. letech zcela zrušen. K jeho zbourání vč. dalších objektů došlo někdy po roce 1989.

Zajímavá mapa Radčic – topografická mapa v systému S-1952 měřítko 1:10 000 (mapováno 1960, tištěno 1963) se všemi v té době stojícími domy.

Zamapován je tu už kravín a seníky, vlevo od něj pak statek čp. 21 (p. Pečl), už postavené oba dvojdomky a vedle nich ještě stojící statek čp. 23. Pod kravínem zleva jsou zakresleny další domy – škola, bývalá hospoda čp. 13, statek čp. 27 dokonce s naznačenou zvoničkou, statek čp. 28 (p. Axman) a vpravo od něj je zakreslen i bývalý obchod, jehož čp. zatím neznáme. Pod ním pak čp. 7, naše chaloupka. Chybí hasičárna.

Dvojdomky

Dvojdomky byly postaveny až po válce Státními statky Malonty v 50. letech v souvislosti s výstavbou farmy pro chov dobytka – kravína. Bydleli zde zaměstnanci statku – chovatelé, starající se o dobytek a chod kravína (manželé Mesárošovi a Havlovi, s těmi jsme se znali, jiná jména si již nepamatují).

Jak jsem uvedl na straně 16, dostaly tyto domky popisná čísla po již zaniklých radčických domech – čp. 31 a 32 (dnešní majitel pan Dudek), čp. 35 (majitelé manželé Pejškovi) a čp. 36 (majitel BEMAGRO, a.s., Malonty).

Dvojdomek se staronovými čp. 31 a 32 (únor 2016)
(p. Dudek)

Dvojdomek se staronovými čp. 31 a 32 (únor 2016)

Dvojdomek se staronovými čp. 35 a 36 (únor 2016)

Dvojdomek se staronovými čp. 35 a 36 (únor 2016)

Kanadské sruby

Ke změně tváře původní vsi došlo v poslední době výstavbou zcela nových staveb – dvou kanadských srubů (pan Polívka a pan Vítovec).

Srub p. Polívky (rok 2009)

Radikálně přestavěné čp. 27 a kanadský srub p. Polívky (únor 2016)

Srub pana Vítovce, zatím ještě ve stavu výstavby.

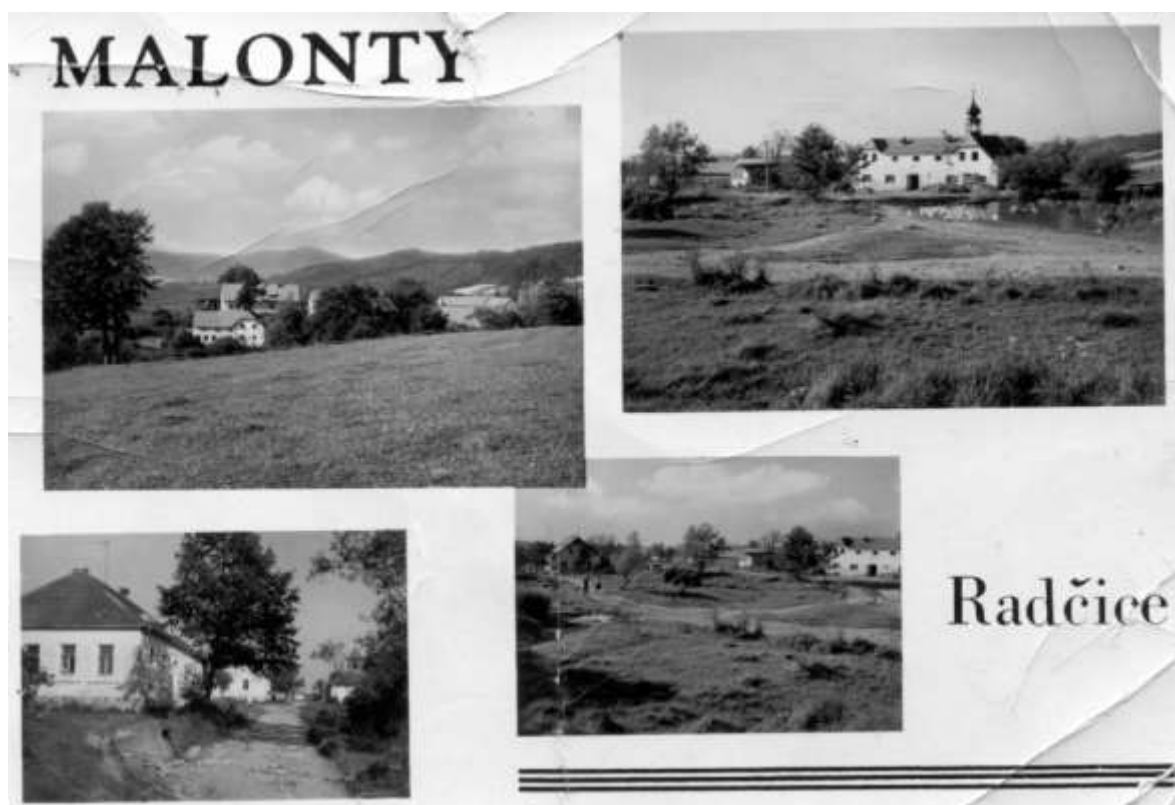

Srub pana Vítovce – únor 2016, vpravo naše chaloupka čp. 7 (únor 2016)

Několik starších i nových pohledů na Radčice

Radčice – celkový pohled na Radčice z letadla – rok 2011

Radčice na pohlednici z roku 1960? (možná jediné existující)

Obrázek z pohlednice – zleva: statek čp. 21 (Pečl) dva dvojdomky, vpravo
střecha statku čp. 23, za ní kravín...

... a rok 2016

Rok 2006 – pohled západním směrem na dochované domy:
bývalou hasičárnu čp. 43, školu čp. 41 a hospodu u Pilsů čp. 13

Pohled od naší chalupy – podzim 2006

Radčická náves 1971

Radčická náves v roce 2015

Trochu genealogie...

V této kapitole se chci podrobněji zmínit alespoň o čtyřech podle mne nejvýznamnějších rodech v Radčicích.

Rod Wurzingerů ze statku čp. 6 v Radčicích

Jak už jsem ale uvedl, ze všeho nejvíce mne zajímala historie lidí ze statku čp. 6 a jeho „vejměnku“ (naší chalupy) čp. 7. Impulzem a inspirací pro mé zkoumání historie bylo několik návštěv bývalého obyvatele statku čp. 6 pana Josefa Wurzingera v Radčicích a jeho vyprávění.

Smutný osud statku čp. 6, ve kterém se Josef Wurzinger narodil a z nějž zbyly dnes jen rozvaliny, jej při každé jeho návštěvě v Radčicích rozlítostnil. Byl naopak rád a potěšen, že chaloupka s čp. 7 nejenže dosud stojí, ale že je i dobře udržovaná. Podle jeho vyprávění tu bydlela i jeho babička, na kterou si dobře pamatoval. Pamatoval si i na zařízení domku, kde a jak zařízenou měla světnici, kde se nacházela „maštalka“ pro kozu, slepice atd. A jak jeho otec sázel ty dnes mohutné, dosud stojící javory nad námi a hrušku, na kterou se oknem své ložnice jako malý chlapec díval. Pak na cestě z bývalého statku na pole (ta už je dnes zcela zarostlá a sotva znatelná) natrhal kytičku mamince na hrob, poděkoval za pohoštění a rozloučil se. Pan Josef Wurzinger žije dnes v Linci na Zentastrasse a má tři děti, dva syny a dceru, se kterou a se svým vnukem nás rovněž jednou navštívil.

Nebudu už rozebírat soužití Čechů a Němců v našem pohraničí, ani dění po skončení války, o tom jsem se už zmiňoval. Jen si ale uvědomuji, že lidé tehdy hospodařící v tomto sice krásném, ale drsném kraji neměli svůj život nijak lehký. Lidé zde byli většinou zemědělci, lesní dělníci a drobní řemeslníci. Někteří docela chudí, jiní naopak majetní. Wurzingerové patřili spíše k těm zámožnějším, ale všeho, co měli, dosáhli především dlouholetou a tvrdou prací po celé generace.

V roce 1921, kdy proběhlo již zmíněné sčítání lidu v Radčicích, nebyl samozřejmě Josef Wurzinger ještě na světě. Jeho rok narození 1933 jsem určil podle jeho vyprávění, že v roce 1946, kdy rodina byla odsunuta do Rakouska, mu bylo 13 let. O jeho otci, Johannu Wurzingerovi máme již ze sčítání přesné informace. Johann Wurzinger se narodil 30.3.1896 v Radčicích a byl synem současné majitelky statku čp. 6 Marie Wurzinger (rozené Detl, dcery Antona

Detla z Radčic čp. 5, narozené dne 22.11.1864), v té době již vdovy po Johannu Wurzingerovi (* 30.4.1858). To byla zřejmě ta babička, která pak bydlela na vějměnkou v té naší chaloupce č. 7.

Z údajů sčítání lidu známe ještě další informace, a to o sourozencích Johanna Wurzingera a jejich datech narození. Kde se ale dozvědět něco víc o jejich rodu a odkud do Radčic přišli? Posloužily mi nyní malontské matriky.

Matriky ve farnosti při kostele sv. Bartoloměje v Malontech byly zde vedeny od roku 1650. Do farnosti patřily především obce Bělá (Zirnetschlag), Desky (Brettern), Ludvické Hory (Ludwigsberg), Malonty (Meinetschlag), Meziříčí (Uhretschlag), Radčice (Radinetschlag) a Veliška (Wölschko), vyskytovaly se zde ale i záznamy o obyvatelích dalších obcí, např. Rapotice (Rappetschlag), Bukovsko (Buggaus), Hodonice (Hodenitz), Jaroměř (Jarmirn) atd. Již jsem uvedl, že zdejší obyvatelé byli svým náboženským vyznáním katolíci, a navíc byli všichni venkované lidem poddaným. Své pátrání jsem omezil pouze na katolické matriky ve farnosti v Malontech. Bez dalších podrobností a velmi stručně předkládám výsledek svého bádání:

Wurzingerové pocházeli z Malont.

Nejstarším, dohledaným v matrikách, byl Gregor Wurzinger, narozený kolem roku 1650 v Malontech, za manželku měl Dorotu Steinhauser také z Malont.

V Malontech se pak narodili další pokračovatelé rodu ve třech generacích – Georg Wurzinger (* 5.4.1680), pak jeho syn Laurenz Wurzinger (* 29.6.1722), a pak zase Laurenzův syn Franz Xaver Wurzinger (* 3.12.1748). Ten se oženil dne 4.6.1770 s Marií Julianou Glaser z Rapotic, s níž se pak odstěhoval do vsi Wölschko (Veliško). Zřejmě to bylo do usedlosti čp. 14, protože první dvě děti se narodily v čp. 14. Franz Xaver Wurzinger byl pak později uváděn jako sedlák „aus Wölschko No. 10“, kde se narodily další děti, i nejmladší z dětí Mathias Wurzinger (* 3.12.1783, Wölschko čp. 10). Jeho starší bratr Paul Wurzinger se tady ve Wölschko oženil s Annou Marií Kramper z Wölschka čp. 2. Na starých mapách (Skicy, Veliško je zde uvedeno na katastru Meziříčí) je vlastníkem čp. 2 uváděn Johann Kramper, vlastníkem čp. 10 pak Paul Wurzinger. Já se domnívám, že právě tady v čp. 10 došel nejen Paul svým sňatkem s Kramperovou, ale také Mathias Wurzinger ke svému jménu po chalupě „Kramper“, které s ním pak došlo i do Radčic. V Radčicích se tohle jméno totiž nevyskytovalo. A jak se Mathias do Radčic dostal?

Mathias Wurzinger se sem přiženil, když dne 29.1.1811 se jeho ženou stala Maria rozená Hausl, vdova po Wenzlovi Mutspiedlovi, sedlákovi z Radčic čp. 6. V matrikách je označován Mathias již jako „Bauer in Radinetschlag 6 vulgo Kramper“. A podíváme-li se do již tolik zmiňované staré mapy Radčic z roku 1826 (Skica), je i zde jako vlastník usedlosti čp. 6 a všech polností, luk a lesa také uváděn „Wurzinger v. Kramper Mathias“. Od něj pak pokračují další generace Wurzingerů na statku v Radčicích (Radinetschlag) č. 6.

Je to nejprve Paul Wurzinger (* 6.11.1816) „Bauer aus Radinetschlag 6“, manželka Barbara Blaha z Bělé (Zirnetschlag), která jako vejměnkářka 31.1.1907 ve věku 76 let zemřela v naší chalupě čp. 7.

Statek pak přešel na syna Johanna Wurzingerera (* 30.4.1858), který se oženil dne 7.2.1888 s Marií rozenou Detl (její otec byl Anton Detl, sedlák z vedlejšího statku v Radčicích čp. 5). Po jeho smrti se vdova Marie stala vlastníkem statku čp. 6, ale to už vlastně známe ze sčítání lidu v roce 1921.

Kdo však usedlost čp. 6 v Radčicích vystavěl a komu patřila před tím, než sem z Velíšky přišli Wurzingerové? Již jsem to naznačil – vlastníkem statku č. 6 byl před Mathiasem Wurzingerem zmíněný Wenzl Mutspiedl, který však poměrně mladý ve 47 letech zemřel údajně na kurděje dne 4.3.1810. Statek zdědil po svém otci Johannu Mutspiedlovi, ale nakonec jsem zjistil, že i ten pocházel z Malont – jako syn Johanna Mutspiedla a Marie Steinhauser z Malont. Jak se zase tenhle Johann ml., otec Wenzlův, dostal do Radčic? Jednoduše. I on se přizemnil, když si dne 24.5.1761 (Ma5-147) vzal za ženu Ewu Mikolasch, dceru Heinricha Mikolasche z Radčic. Mikolaschů je ale v matrikách Malont a okolí opravdu mnoho, ale zápis o narození Ewy, dcery Heinricha Mikolasche, jsem nenašel. Jednu Ewu Mikolasch jsem sice našel, ale ta neměla otce Heinricha, ale Mathiase, tak jsem další bádání raději již vzdal. Omlouvám se i tím, že jsem se stejně už dostal před ten rok 1770, kdy teprve Marie Teresie zavedla číslování domů. Takže dům čp. 6 se hlouběji do historie stejně nedohledá!

Z uvedeného plyne, že statek čp. 6 byl v každém případě vystavěn již před rokem 1770 a jistě také ten jeho vejměnek, naše chaloupka čp. 7. Její stáří odhaduji nejméně na 300 let, možná i víc.

Tolik tedy velice stručně o rodu Wurzingerů z Radčic čp. 6. Dále uvádím rodokmen Wurzingerů, tzv. rozrod se všemi dohledanými daty narození, sňatků i úmrtí. A k tomu rodokmenu ještě malá poznámka: čísla, či spíše kódy v závorce za jmény osob v přímé linii znamenají odkaz na nalezený matriční záznam na internetu. Např. kód (Ma6-94) za jménem Mathiase Wurzingerera znamená, že záznam o jeho narození nalezneme v matrice farnosti Malonty, kniha č. 6, digitální snímek 94.

* * *

Rozrod – Gregor Wurzinger z Radčic

- 1. **Gregor Wurzinger *asi 1650** Malonty (Meinetschlag)
& 24.11.1672 Dorotha Steinhauser (Andreas Steinhauser Malonty)
 - 2. Maria Wurzinger *26.1.1674 Malonty
 - 2. Gall Wurzinger *9.10.1677 Malonty
& 24.1.1717 Maria Steinhauser (Veit Steinhauser & Klara, Malonty)
 - 2. Ursula Wurzinger *9.10.1677 Malonty
 - 2. **Georg Wurzinger (Ma1-81) *5.4.1680** Malonty, sedlák Malonty
& 8.2.1711 (Ma3-107) Dorota Talliersch (Veith Talliersch & Rosina)
 - 3. Josef Wurzinger *3.3.1712 Malonty
 - 3. Maria Wurzinger *19.8.1714 Malonty
 - 3. Elisabeth Wurzinger *4.4.1717 Malonty
 - 3. Ewa Wurzinger *15.12.1719 Malonty
 - 3. **Laurenz Wurzinger (Ma3-80) *29.6.1722** Malonty
& 11.2.1748 Johanna Thurn (Georg Thurn, sedlák & Juliana)
 - 4. **Franz Xaver Wurzinger (Ma5-16) *3.12.1748** Malonty, chalupník Veliško 14 a 10, + 15.3.1794
& 4.6.1770 Marie Juliana Glaser, *16.6.1752 Rapotice-Rappetschlag, (Paul Glaser & Maria)
 - 5. Rosalia Wurzinger *2.4.1772 Veliško-Wölschko 14
 - 5. Mathias Wurzinger *6.2.1774 Veliško 14
 - 5. Andreas Wurzinger *2.7.1776 Veliško 10
 - 5. Andreas Wurzinger *16.11.1778 Veliško 10
 - 5. Paul Wurzinger *31.12.1780 Veliško 10
& Anna Maria Kramber, + 26.10.1866 Veliško 10
 - 5. **Mathias Wurzinger (Ma6-94) *3.12.1783** Veliško 10, Sedlák v Radčicích 6, + 28.1.1849
& 29.1.1811 Maria Hausl, vdova, Radčice 6, (Marie Katharina Hausl) + 31.,3.1851
 - 6. Andreas Wurzinger *31.10.1811 Radčice 6
 - 6. Theresia Wurzinger *15.4.1814 Radčice 6, +10.12.1838
 - 6. **Paul Wurzinger (Ma28-134) *6.11.1816** Radčice 6, sedlák v Radčicích 6, + 25.7.1876
& 25.2.1851 Barbara Blaha Bělá 23, (Mathias Blaha & Sophia Holzer), + 31.1.1907 Radčice 7
 - 7. Maria Anna Wurzinger illeg. *11.8.1835 Radčice 6, + 3.9.1835
 - 7. Mathias Wurzinger *13.2.1852 Radčice 6, + 22.2.1852
 - 7. Maria Wurzinger *22.4.1853 Radčice 6
 - 7. Anna Wurzinger *26.7.1855 Radčice 6, + 11.4.1861
 - 7. **Johann Wurzinger (Ma29-234) *30.4.1858** Radčice 6, sedlák Radčice 6
& 7.2.1888 Maria Detl (Anton Detl, sedlák Radčice 5 & Anna Maria Brandstätter) *22.11.1864 Radčice 5
 - 8. Maria Wurzinger *26.12.1888 Radčice 6, + 7.9.1943
 - 8. Christina Wurzinger *10.3.1891 Radčice 6
& 31.1.1922 Jakob Hoffelner
 - 8. **Johann Wurzinger (Ma31-178) *30.3.1896** Radčice 6
& 26.1.1926 Katharina Weilguni, (z Rychnova nad Malší)
 - 9. **Josef Wurzinger, *1933** Radčice 6
 - 8. Franz Wurzinger *1.12.1899 Radčice 6
 - 7. Theresia Wurzinger *16.9.1863 Radčice 6
8. Maria Wurzinger illeg. *17.1.1889 Radčice 7, & 4.5.1940
8. Anna Wurzinger illeg. *30.6.1893 Radčice 7
 - 7. Anna Wurzinger *13.5.1866 Radčice 6
 - 6. Laurenz Wurzinger *22.3.1820 Radčice 6, + 31.5.1832 Radčice 6
 - 4. Lambert Adalbert Wurzinger *13.4.1755 Malonty
 - 4. Andreas Wurzinger *6.12.1757 Malonty
 - 4. Ignatz Wurzinger *24.8.1760 Malonty
 - 4. Gabriela Wurzinger *23.3.1764 Malonty
 - 2. Magdalena Wurzinger *29.6.1682 Malonty
 - 2. Margarheta Wurzinger *22.5.1885 Malonty
 - 2. Gall Wurzinger *10.10.1687 Malonty
 - 2. Anna Wurzinger *17.7.1691 Malonty
 - 2. Lorenz Wurzinger *6.8.1693 Malonty
 - 2. Gregor Wurzinger *10.3.1697 Malonty
& 1 22.11.1720 Katharina Klement (Nikolas Klement Mezifčí-Uhretschlag)

Rod Ottenschlägerů

sedláků z Malont a Radčic

Tato kapitola vysvětluje a doplňuje vyprávění o zajímavých osudech obyvatel Radčic, zejména domů čp. 10, 11, 25, 27 a 32 z rozvětveného rodu Ottenschlägerů.

Rod Ottenschlägerů pocházel z Malont. Nejstarším zjištěným přímým předkem dnešních potomků rodu byl **Simon Ottenschläger**, narozený v Malontech kolem roku 1630, uváděný jako sedlák z Malont (Meinetschlag). Oženil se dne 19.10.1659, jeho žena se jmenovala Julianna. Více informací o něm není.

Pokračovatelem přímé linie rodu byl jeho syn **Martin Ottenschläger**, narozený dne 11.10.1671 v Malontech, po otci sedlák. Oženil se dne 23.10.1695 s Marií Wurzinger, dcerou Gregora Wurzingera a jeho ženy Doroty (to je překvapení – Wurzingerové tedy byli spolu příbuzní už od 17. století – viz předchozí rozrod Wurzingerů!).

Martinovým synem byl **Pauli Ottenschläger**, nar. 28.12.1707 v Malontech, po otci rovněž sedlák, zřejmě na stejné usedlosti. Oženil se dne 14.11.1734 s Annou Brukmüller, dcerou Ferdinanda Brukmüllera z Malont.

Čtvrtou generací byl **Josef Ottenschläger**, nar. 3.1.1738 v Malontech. Nezkoumal jsem jeho sourozence, ale zřejmě nebyl tím nejstarším synem dědicem, aby převzal malontský statek po otci, a jak bylo zvykem, musel do světa. Dne 16.8.1760 se oženil s Elisabeth Zödl, dcerou Johanna Zödl z Radčic, a tím se tato větev rodu Ottenschlägerů dostává do Radčic. Zde už mám více znalostí o jeho rodině a o jeho celkem devíti dětech (3 synech a 6 dívkách), všech narozených již v Radčicích (po roce 1770 uváděno i číslo domu – 24).

V páté generaci se po mužských potomcích v Radčicích rod Ottenschlägerů začíná větvit, nejprve do dvou větví, odvozených od Josefových dvou synů – Martina a Mathiase, a v dalších generacích pak větvení pokračuje dál a potomků Ottenschlägerů po mužské linii v Radčicích přibývá.

Formu, jak nejlépe přehledně zobrazit vztahy potomků v jednotlivých generacích, představuje tzv. „rozrod“, vycházející od nejstaršího společného předka dané větve. Níže tady uvádím dva rozrody synů Josefa Ottenschlägera narozených v Radčicích čp. 24 – Martina Ottenschlägera (* 2.11.1775) a Mathiase Ottenschlägera (* 25.2.1778):

Rozrod – Martin Ottenschläger z Radčic (* 2.11.1775)

1. Martin Ottenschläger (Ma6-43) * 2.11.1775 Radčice 24, Bauer Radčice 24
& Theresia Brukmüller Hodonice 8 (Mathias Brukmüller, rolník, & Maria Reindl Hodonice)
 2. Josef Ottenschläger (Ma28-138) * 29.4.1820 Radčice 24, + 17.10.1902
& 30.6.1863 Maria Anna (Wenzl Pils sedlák Radč.21 & Theresia Endlweber Radčice 30)
 3. Johann Ottenschläger (Ma29-240) * 6.2.1864 Radčice 24, + 1864
 3. Mathias Ottenschläger (Ma30-266) * 20.2.1865 Radčice 24
 3. Johann Ottenschläger (Ma30-270) * 28.1.1867 Radčice 24
& Maria * 27.8.1872
 4. Ottenschläger Johann * 23.3.1904 Radčice 25
& 14.2.1939 Marie Wögler z Kufí * 23.12.1909 odsun 1946
 5. Hildegard Ottenschläger * 1.12.1939 Radčice 25
& Erich Grobauer Bad Nauheim, Bavorsko
 6. Richard Grobauer
 6. Heike Grobauer
 5. Johann Ottenschläger * 18.2.1943 Radčice 25, Bad Nauheim, Bavorsko
 4. Ottenschläger Maria * 2.2.1907 Radčice 25
& 14.2.1939 Franze Hoffelnera z Hartunkova
 4. Ottenschläger Josef * 22.4.1914 Radčice 25
 3. Maria Ottenschläger (Ma30-274) * 14.5.1869 Radčice 24
 3. Katharina Ottenschläger (Ma30-277) * 12.11.1871 Radčice 24
 3. Josefa Ottenschläger (Ma30-280) * 13.1.1874 Radčice 24
2. Katharina Ottenschläger (Ma28-140) * 25.11.1824 Radčice 24
2. Wenzl Ottenschläger (Ma29-214) * 10.7.1829 Radinetschlag 24, sedlák čp. 32, + 21.4.1901 - 82 let
& 6.2.1855 Maria Anna Hausl * 8.5.1831 (Ma29-216), + 8.3.1905 - 75 let
(Johann Hausl, mlynář a sedlák Radčice 32 & Theresia Straberger Uhretschlag 26)
 3. Maria Ottenschläger (Ma29-232) * 7.2.1856 Radčice 24
 3. Maria Ottenschläger (Ma29-234) * 5.7.1858 Radčice 32
 3. Leopold Ottenschläger (Ma29-237) * 5.10.1860 Radčice 32
& 26.5.1891 Maria Holzer, matka Rosalia Holzer (Anton Holzer Zirnetschlag)
 4. Maria Ottenschläger (Ma31-109) * 1.11.1891 Radčice 32
 4. Franz Ottenschläger (Ma31-161) * 26.1.1895 Radčice 32
 3. Johann Ottenschläger (Ma29-239) * 22.4.1863 Radčice 32, + 9.5.1903 40 let
 3. Wenzl Ottenschläger (Ma30-268) * 20.7.1866 Radinetschlag 32
& 17.1.1899 Katharina Paukner * 5.11.1874 Radčice 10 (Johann Paukner č.23 & Katharina Gillitscher)
 4. Franz Ottenschläger * 8.11.1904 Radčice 10
 4. Maria Ottenschläger * 30.9.1912 Radčice 10
 3. Theresia Ottenschläger (Ma30-282) * 23.12.1874 Radčice 32
2. Johann Ottenschläger * 20.5.1812 Radčice 24 (Ma28-131), + 28.5.1877
& 21.2.1843 Anna Zehrer Radčice 27, * 24.7.1811, + 1.2.1881 (Andreas Zehrer & Barbara Pöschko)
 3. Theresie Zehrer-Ottenschläger (Ma29-220) * 8.2.1836 Radčice 27 illeg.
 3. Agnes Ottenschläger (Ma29-223) * 17.12.1840 Radčice 27
 3. Johann Bapt. Ottenschläger (Ma29-226) * 25.8.1848 Radčice 27
& Maria Glaser (Adalbert Glaser sedlák & Barbara Antoni Lužnice 11), + 16.9.1895 (Ma37-205)
 4. Johann Ottenschläger (Ma30-279) * 28.12.1872 Radčice 27
 4. Maria Ottenschläger (Ma30-280) * 13.1.1874 Radčice 27
 4. Franz Ottenschläger (Ma30-284) * 18.11.1876 Radčice 27, Radčice 11
& Maria Pölderl * 21.2.1882 Rapotice (Johann Pölderl & Maria Barta)
 5. Franz Ottenschläger * 16.11.1907 Radčice 11
 5. Johann Ottenschläger * 11.1.1910 Radčice 11
 5. Maria Ottenschläger * 10.1.1912 Radčice 11
 5. Josef Ottenschläger * 25.6.1914 Radčice 11
 5. Hedwig Ottenschläger * 5.10.1916 Radčice 11
 5. Alois Ottenschläger * 16.2.1919 Radčice 11
 4. Christina Ottenschläger (Ma30-287) * 8.9.1879 Radčice 27
 4. Anna Ottenschläger (Ma30-290) * 2.2.1882 Radčice 27
& 24.11.1908 Mathias Oppenauer
 4. Jakob Ottenschläger (Ma31-11) * 27.7.1885 Radčice 27
 4. Josef Ottenschläger (Ma31-166) * 9.7.1895 Radčice 27
 3. Franz Ottenschläger (Ma29-214) * 5.10.1854 Radčice 27, + 22.10.1854

Rozrod – Mathias Ottenschläger z Radčic (* 25.2.1778)

V rozrodu Martina Ottenschlägera nacházíme nejmladší potomky v šesté generaci (po přeslici, mají už jiné jméno – po otci Grobauer). Jsou ale rodem také Ottenschlägerové (po matce Hildegardě, nar. 1.12.1939 v Radčicích 25). Od zakladatele rodu, nejstaršího předka Simona Ottenschlägera je to dokonce celých deset generací! Všimněme si také, že jejich matka se v Radčicích narodila v roce 1939, v roce 1946 byla tedy jako 7leté dítě vystěhována s rodiči do Bavorska (viz výše). Její děti rodem Grobauer se narodily tedy již v Německu (viz také Statek čp. 25 na straně 46!).

Zajímavé je také v rozrodu sledovat i místa narození jednotlivých osob, tedy čísla popisná jejich rodných chalup, kde všude se Ottenschlägerové v Radčicích vyskytovali. A to jsem už vůbec nezjišťoval, kam se provdávaly Ottenschlägerů dcery, protože jméno Ottenschläger po provdání mizí (i děti s jiným jménem jsou ale potomci, kteří do rozrodu rovněž patří).

Z tabulky sčítání lidu v roce 1921 zjistíme, že v té době se Ottenschlägerové vyskytovali v Radčicích v šesti domech – čp. 10, 11, 25, 27, 32 a 36!

Takovýchto rozvětvených rodů bylo v Radčicích víc. Mohu jmenovat např. rody **Pöschko**, **Guschelbauer** nebo **Hoffelner**. A hned k tomu ještě dodám, že tyto rody byly také rozšířeny v celém zdejším okolí...

Rod Pöschko

z Radčic

Významný rod Pöschko žil v Radčicích od nepaměti. Příslušníci tohoto rodu patřili mezi ty “majetné“ a působili ve statcích čp. 3, 9, 27 a jako mlynáři ve mlýně čp. 31.

V prvních matrikách farnosti v Malontech ze 17. století je uváděno jméno Pesko, později psané německy Pöschko a má jistě český základ (Pešek). Svědčí to mj. o zdejší přítomnosti českých obyvatel a pozdějšímu jejich poněmčení v německém prostředí. Takových podobných příkladů, s nimiž jsem se setkal, mohu uvést více – např. jména Blaschko, Pawlitschko, Tomaschko atd.

Nejstarším zmiňovaným předkem rodu Pöschko v Radčicích byl **Gregor Pesko** z Radčic, narozený někdy kolem roku 1660. Se svou ženou Julianou měl syna Adalberta, u nějž (jako u prvního z rodu) již známe dokonce přesné datum narození. Celý rodokmen v přehledu uvádím dále.

Adalbert Pöschko se narodil v Radčicích 28.3.1700 a měl s manželkou Helenou pět dětí, všechny narozené v Radčicích. Důležití byli dva synové Martin (*21.5.1744) a Michael (*29.9.1746).

V jaké chalupě všichni žili, se můžeme jen dohadovat, číslování domů, jak víme, bylo provedeno až v roce 1770. Možná to bylo v čp. 9, kde zakotvil starší bratr Martin, všechny jeho děti se narodily právě tam. Možná to bylo v čp. 3, kde zakotvil mladší z bratrů Michael, všechny jeho děti se narodily právě tam.

Pohledem do staré mapy „skica“ (rok 1826) mají ale obě usedlosti také svá jména po chalupě – čp. 9 je „vulgo Guschelbauer“, čp. 3 „vulgo Grill“.

Jestli byli Pöschkové spřízněni s rodinou Guschelbauerů, jsem nedohledával, ale s rodem Grillů byly dlouho jisté vazby přátelské, později i příbuzenské. Už třeba tím, že otec obou bratrů Adalbert Pöschko byl svědkem na svatbě Adalbertu Grillovi (19.8.1748) a jejich děti – Martin Pöschko se oženil s Grillovou dcerou Cecilíí (26.11.1769) ze statku čp. 3. Logické by pro mne bylo, aby tedy na statku čp. 3 zůstal Martin, který nakonec ale i s Cecilíí bydlel v menší usedlosti čp. 9, a naopak do většího statku č. 3 se nastěhoval (nebo tam zůstal) jeho o dva roky mladší bratr Michael, a to i s manželkou Theresií Hausl, dcerou mlynáře Jakoba Hausla ze statku č. 32 a mlýna č. 31 (to jistě nebyla pro ženicha špatná partie).

Tří generace rodiny Pöschko hospodařily na statku čp. 3. Jejich rod zde ale v polovině 19. století končí. Přestože nový vlastník Johan Nepomuk Pöschko, uváděný i na starých mapách z r. 1826, byl z osmi dětí a sám měl s manželkou Appolonií (roz. Quatember) na dnešní dobu neuvěřitelných 11 dětí, nastupuje sem posléze nový hospodář Franz Holzer (*19.10.1875) z Černého Údolí se svou

ženou Katharinou roz. Promer (*19.9.1876) z Lužnice, který je uváděn jako vlastník čp. 3 při sčítání lidu 1921.

Druhou rodovou větev představoval pak **Martin Pöschko** na usedlosti čp. 9. Z jeho osmi dětí se jako první osamostatnil syn **Josef Pöschko** a po svatbě s Annou Brukmüller z Hodonic se přestěhoval na usedlost čp. 11, kde žily a hospodařily další 4 generace Pöschko, než sem na přelomu století přišli Ottenschlägerové (Franz Ottenschläger s manželkou a jejich 6 dětí).

V této 4. generaci se v usedlosti č. 11 narodil dne 6.9.1892 **Johan Pöschko**, který ale po svatbě dne 10.2.1920 s Annou Straberger (narozenu 22.6.1889 v Lužnici) je uváděn jako sedlák v Radčicích 27, kde až dosud byli jako majitelé Ottenschlägerové. Konkrétně to byl Johann Baptista Ottenschläger *25.8.1848 v Radčicích 27, manželka Maria roz. Glaser z Lužnice a jejich sedm dětí, které se všechny narodily ve statku č. 27. Z těchto dětí druhý syn Franz Ottenschläger (*18.11.1876 v Radčicích 27) se ale najednou objevuje v čp. 11 a zmíněných jeho šest dětí se pak narodilo tady v čp. 11.

Tohle zjištění pro mne bylo zajímavé. Vypadá to totiž, jako by si Pöschkové s Ottenschlägeri ty statky vyměnili... To vše říkají matriky a potvrzuje to i sčítání lidu 1921 (viz str. 51).

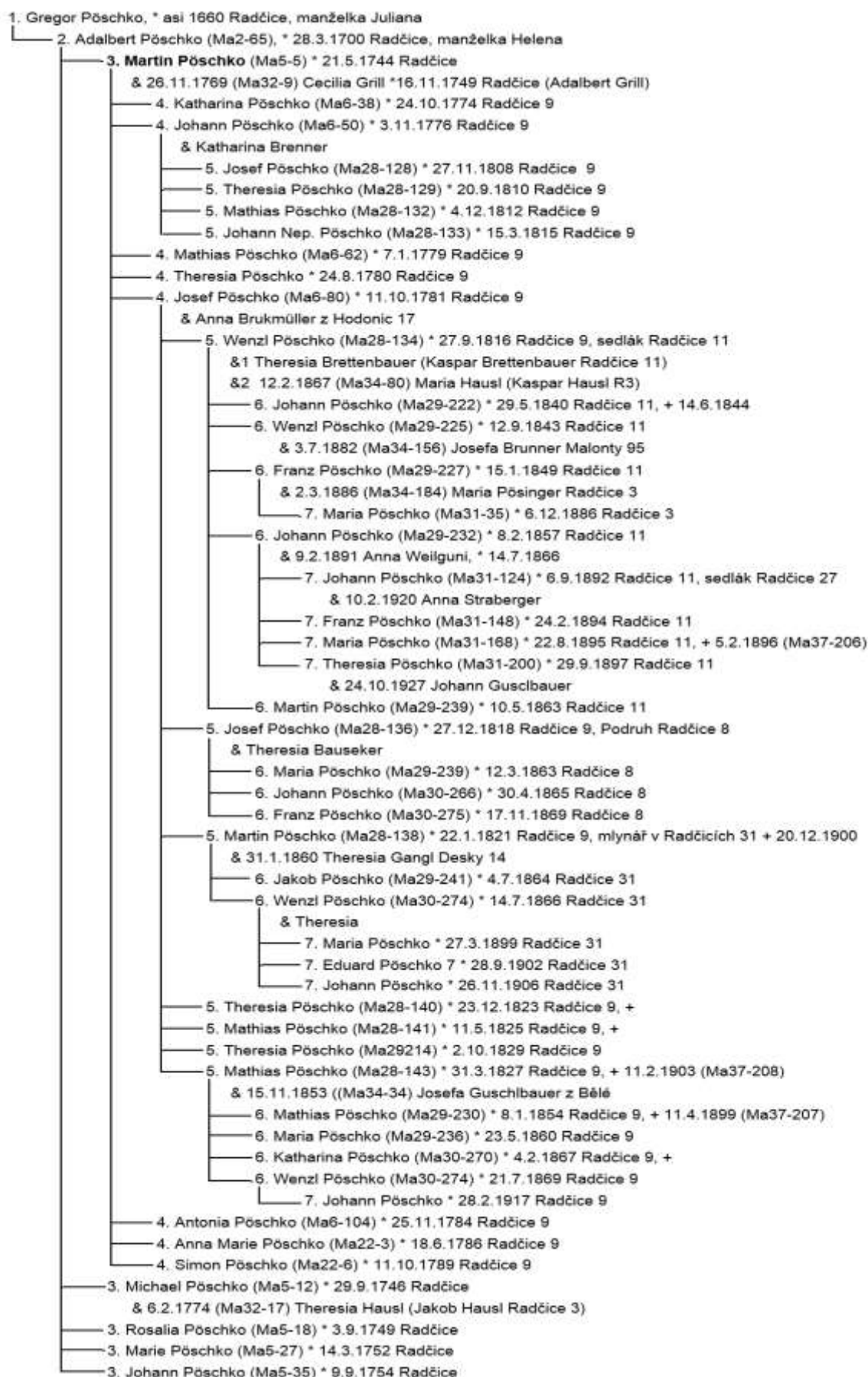
Z uváděné druhé větve rodu Martina Pöschko z čp. 9 mne zaujal Martinův vnuk také Martin (*22.1.1821, syn Josefa Pöschko), který se z rodného domu č. 9 objevuje jako mlynář v Radčicích 31. Jak se stal mlynářem jsem nezjistil, ale rozhodně mlýn nevyženil, protože za ženu si vzal dne 31.1.1860 Theresii Gangl z Desek 14. Jeho potomci v dalších třech generacích byli mlynáři zřejmě až do odsunu.

Posledním domem, kde se objevují Pöschkové je dům č. 8, to je ten domek, který stál přes cestu proti naší chalupě...

V následujících rodokmenech-rozrodech jsou u každé osoby uvedena i čísla popisná domů, kde se ta která osoba narodila. Podle toho lze vysledovat jejich stěhování či přesídlování v obci.

Rodokmen – rozrod Pöschko jsem opět kvůli místu rozdělil na dvě části – větve Martina Pöschko a Michaela Pöschko.

Rozrod Gregor Pöschko z Radčic – větev Martin Pöschko

Rozrod Gregor Pöschko z Radčic – větev Michael Pöschko čp.3

1. Gregor Pöschko, * asi 1660 Radčice, manželka Juliana
 - 2. Adalbert Pöschko (Ma2-65), * 28.3.1700 Radčice, manželka Helena
 - 3. Martin Pöschko (Ma5-5) * 21.5.1744 Radčice
& 26.11.1769 (Ma32-9) Cecilia Grill *16.11.1749 Radčice (Adalbert Grill)
 - **3. Michael Pöschko (Ma5-12) * 29.9.1746 Radčice**
 - & 6.2.1774 (Ma32-17) Theresia Hausl (Jakob Hausl Radčice 3)
 - 4. Josef Pöschko (Ma6-40) * 13.7.1775 Radčice 3
 - 4. Martin Pöschko (Ma6-50) * 8.11.1776 Radčice 3
 - 4. Theresia Pöschko (Ma6-82) * 4.1.1782 Radčice 3
 - 4. Barbora Pöschko (Ma6-104) * 2.4.1784 Radčice 3
 - 4. Katharina Pöschko (Ma22-3) * 20.10.1786 Radčice 3
 - 4. Elisabeth Pöschko (Ma22-5) * 23.5.1789 Radčice 3
 - 4. Johann Nep. Pöschko (Ma22-6) * 14.5.1791 Radčice 3
& Appolonia Quatember (Andreas Quatember)
 - 5. Marie Anna Pöschko (Ma28-132) * 27.11.1813 Radčice 3
 - 5. Johann Pöschko (Ma28-140) * 5.4.1823 Radčice 3
 - 5. Josef Pöschko (Ma28-142) * 16.3.1826 Radčice 3, +
 - 5. Barbara Pöschko (Ma29-214) * 26.4.1828 Radčice 3
 - 5. Peter Pöschko (Ma29-216) * 29.6.1831 Radčice 3, +
 - 5. Wenzl Pöschko (Ma29-217) * 9.12.1832 Radčice 3
& 22.5.1855 (Ma34-40) Anna vdova po Anton Mikolasch z Malont 116
 - 5. Peter Paul Pöschko (Ma29-219) * 27.6.1835 Radčice 3
 - 5. Jakob Pöschko (Ma29-220) * 9.7.1836 Radčice 3, +
 - 5. Anna Pöschko (Ma29-221) * 2.5.1839 Radčice 3, +
 - 5. Mathias Pöschko (Ma29-224) * 24.5.1843 Radčice 3, +
 - 5. Andreas Pöschko (Ma29-226) * 19.11.1845 Radčice 3
 - 4. Katharina Pöschko (Ma22-7) * 19.3.1794 Radčice 3
 - 3. Rosalia Pöschko (Ma5-18) * 3.9.1749 Radčice
 - 3. Marie Pöschko (Ma5-27) * 14.3.1752 Radčice
 - 3. Johann Pöschko (Ma5-35) * 9.9.1754 Radčice

Rod Weilguni z Radčic

A ještě jedno neobvykle znějící jméno je pro mne zajímavé – jméno **Weilguni**. Vyskytovalo se nejen v Radčicích, ale v celém okolí Malont. Následující vyprávění navazuje a rozvádí zmínku o radčické rodině Weilguni v domech čp. 35 a 36 (str. 61). A proč mne zaujalo právě toto jméno?

Přes internet mne před pár léty kontaktoval pan Petr Molnár z východních Čech, zabývající se genealogií. Při sestavování svého rodokmenu ze starých písemností a matrik totiž zjistil, že někteří z jeho přímých předků pocházeli z Radčic, a při pátrání po Radčicích narazil na mých webových stránkách na jméno Guschelbauer (toto jméno už také známe – Theresia Guschelbauer – švadlena a trafika – viz str. 14), to bylo rodné jméno prababičky manželky pana Molnára. Na téma historie Radčic a společného zájmu o genealogii jsme spolu navázali živou korespondenci a na jaře r. 2015 se uskutečnilo dokonce naše osobní setkání v Radčicích u nás na chalupě. S Molnárovými (Petr Molnár se svou paní a synem Petrem) jsme strávili příjemné odpoledne a vyměnili si řadu zkušeností a postřehů o Radčicích i o genealogii. V Radčicích se totiž narodil také děd jeho paní František (Franz) Weilguni (* 2.10.1904), jehož rodiči byli Václav (Wenzl) Weilguni a Anna Guschelbaer. To ale není zdaleka všechno.

Jako dar mi pak pan Molnár věnoval úžasně zpracovaný podrobný rodokmen radčického děda Weilguni, počínající nejstarším předkem Philippem Weilguni, narozeným v Radčicích odhadem někdy v létech 1610 až 1620, což až do současnosti k jeho synu Petrovi to představuje celých 13 generací v časovém období neuvěřitelných téměř 400 let!

Všichni z rodu Weilguni už kvůli naprosto neobvyklému jménu možná měli společné kořeny, a to z doby, kdy byly v minulosti (již za vlády Přemyslovců) osídlovány pohraniční oblasti německými přistěhovalci. Z nejstarších dostupných písemností (Soupis Berní ruly z roku 1654 a Soupis poddaných z roku 1651) se lze domnívat, že rod Weilguni (“Weilguns”) přišel do českého pohraničí zřejmě jako jedna rodina a žil pouze na panství Nové Hrady (pozdější území Buquoyů), a to v blízkém okruhu tehdejších obcí, kam patřily i Radčice (i když v dalších staletích se rod rozvětvil i do širšího okolí). Po válce v roce 1946 byli z Čech a také z obce Radčice vystěhováni zpět do Německa. Jejich jméno zde v Česku ale nezmizelo, zanechali zde stopu, jak dál uvidíme.

Celý široký **rodokmen Weilguni uvádím níže** a je z něj patrné, že v přímé linii začíná opravdu v Radčicích nejstarším známým předkem Philippem Weilguni, narozeným kolem roku 1620. Pak po dalších 7 generacích rod Weilguni žije v okolních vesnicích (Böhmdorf-Mikulov, Rappetschlag-Rapotice, Buggaus-Bukovsko, Meinetschlag - Malonty), aby se vrátil zpět do Radčic a tady skončil.

Do Radčic tedy znovu přišel z Bukovska začátkem 20. století zřejmě po své svatbě Wenzl Weilguni (syn Adalberta Weilguni, narozený v Bukovsku dne 23.9.1877), který se tu oženil dne 12.2.1901 s Annou Guschelbauer z Radčic

č. 39. Tento manželský pár ale přece už známe ze sčítání lidu v Radčicích v roce 1921! Podle tohoto zdroje bydleli tehdy v domě čp. 36. (To byli prarodiče manželky pana Petra Molnára staršího, Miluše Křenkové. Jak uvidíme z rodokmenu, tyto další generace jsou již „po přeslici“, a to po Miladě, dceři Františka (Franze) Weilguni, narozené v roce 1934 v Přílukách 26, provdané za Bohuslava Křenka z Valašského Meziříčí. Jejich dcera Miluše Křenková se stala manželkou Petra Molnára...

Z matričních záznamů jsem zjistil, že nejprve bydlela rodina v Radčicích v nájmu v čp. 16, kde Wenzl vykonával své obuvnické řemeslo, jemuž se vyučil v Bukovsku (a zde se narodila dcerka Anna), než se přestěhovala do „většího“ čp. 36, také do nájmu.

Dům čp. 36 v Radčicích

stával ve svahu ke mlýnu, ale dnes již bohužel neexistuje. V roce 1921, kdy zde bydlela rodina Weilguni, byl vlastníkem domu Leopold Ottenschläger. Rodina Weilguni sestávala z pěti členů:

- otec **Wenzl Weilguni** (* 23.9.1877 v Bukovsku 35 jako syn Adalberta Weilguni, tesaře v Bukovsku, které patřilo do farnosti v Rychnově nad Malší). Byl obuvník, později pracoval i jako dělník na dráze, mj. také ve Vídni a na Moravě;
- jeho manželka **Anna rozená Guschelbauer**, * 11.7.1879 v Radčicích čp. 39 jako jedno z dvojčat (s bratrem Jakobem, její otec Johann Guschelbauer z Radčic čp. 39 byl synem Johana Guschelbauera z Radčic čp. 17);
- děti Franz (* 2.10.1904 v Ludvických Horách 1), Maria (* 25.6.1908 v Radčicích 16) a nejmladší Johann (* 26.10.1909 v Haringsee v Rakousku).

Dům čp. 35 v Radčicích

O rodině Weilguni mám k dispozici od P. Molnára i údaje ze **sčítání lidu v roce 1930**. Podle toho rodina už nebydlela v čp. 36, ale žila v **domě čp. 35**. Byl to malý domek a stál vlevo hned vedle statku čp. 28 (Axmanovi), jeho majitelem byl Jakob Hoffelner. Předtím zde bydlela rodina Petera Melzera. Rodina Wenzla Weilguniho se ale také změnila. Do světa odešly již dospělé děti Franz (viz dále!) a Maria, zůstal Johann a přibyly další dvě dcery Theresia (*5.10.1921) a Christine (*14.7.1929).

Wenzl Weilguni zemřel v 67 letech dne 9.2.1945 v Radčicích č. 35, pochován byl na hřbitově v Malontech. Ostatní členové rodiny byli z Radčic v roce 1946 odsunuti do Německa.

A jaký byl osud rodiny Franze (Františka) Weilguni (*2.10.1904), který při sčítání lidu v roce 1930 již v Radčicích nebydlel? František s otcem Václavem pracovali u dráhy při stavbě železnic, tak stavěli i dráhu u Valašského Meziříčí na Moravě. Tady se v roce 1932 poznal se svou budoucí ženou Emilií Suchánkovou (*8.5.1904), dcerou Jana Suchánka z Příluk č. 3, okr. Valašské Meziříčí (svatba

dne 5.11.1932) a založil svou rodinu zde na Moravě. Dne 14.2.1934 se manželům Weilguni narodila v Přilukách č. 26 dcera Milada Weilguni, později provdaná Křenková. Rozhodně František to neměl jednoduché, jak vyplývá z vyprávění pana Petra Molnára:

„František Weilguni, dědeček mé manželky, musel již roce 1941 také narukovat do armády. Kde bojoval dříve, není známo, ale určité je, že ke konci války sloužil v Břeclavi, kde hlídali sklady.

Když mu v únoru 1945 zemřel otec, tak dostal dovolenku na pohřeb. Pak se musel vrátit, ale sklady byly vybombardovány. Tehdy postupem války byl převelen ke švýcarským hranicím, kde zůstal až do jejího konce.

Je známo, že Němci v Sudetech dostali v roce 1939 automaticky německé občanství. Jeho žena Emilie s jedinou dcerou Miladou, ho dostali až v roce 1940. František po válce odešel do Švýcarska do Bernu a následně za ním odjela i jeho žena. Protože úřady po válce nejprve řešili kolaboranty a odsun Němců, babička Emilie s dcerou se dostali na řadu ve vyšetřování až v roce 1947. Babička se vracela do Čech kvůli dceři a kvůli vyšetřování. O Miladu se mezitím starali blízcí příbuzní. V roce 1947 to prokurátor uzavřel, že není žádný důvod dalšího vyšetřování. Tak babička a děda František požádali české úřady o repatriaci.

V tom ale přišel únor 1948 a komunisté ihned v 1948 nechali znovu prověřit všechny nepostihnuté nebo odložené případy. To vyšetřování se táhlo až do roku 1949. Znovu s negativním výsledkem. Babička a Milada si dost ‚užily‘ již za války a zejména po válce, že dostaly německou příslušnost. V průběhu druhého vyšetřování se babička vrátila natrvalo domů ze Švýcarska a dostala české občanství a děda „pro obavy“ odešel raději za blízkou rodinou do oblasti Frankfurtu nad Mohanem. Potom se již babička s dědou nikdy osobně neviděli, ale byli v písemném styku. Oba žili sami až do konce života. Později jezdila do Německa za svým otcem Milada, již s rodinou. Zemřela na vážnou nemoc již v 58 letech dne 4.4.1992, ale o minulosti nikdy moc nemluvila.

V minulém roce až po smrti Bohuslava Křenka, otce mé ženy Miluše, jsme sehnali v okresním archivu ve Vsetíně písemné podklady. Jejich usedlost v jeho mládí na Valašsku zcela vyhořela a zemřeli mu následně záhy i rodiče a jeho proto vychovávali sourozenci. Ani on to v mládí neměl jednoduché.“

Takže po válce rodina prožila nejen nucený odsun, ale i své rozdělení. Rodina větve Adalberta Weilguni od Paula Weilguniho byla z Radčic a okolí (František s matkou Annou, sestra Marie, bratr Johanna, sestra Kristina a další

příbuzní) většinou odsunuta do oblasti Frankfurtu nad Mohanem a Gissenu. Tak se završil osud jednoho rodu z Radčic, rodu Weilguni.

Poznámka: Během bádání se zjistilo, že větev druhého syna Paula Weilguniho Laurenze byla většinou odsunuta do oblasti Vídně.

* * *

Pohledem do tabulky sčítání lidu 1921 zaregistrujeme v Radčicích další jméno Weilguni, a to v čp. 40. Ani tento dům dnes již neexistuje a místo, kde stával, se nepodařilo zatím identifikovat. Vlastníkem domu byl **Albert Weilguni** (*2.2.1874 v Lužnici, syn Antona Weilguni z Lužnice 16) a bydlel zde s manželkou Theresií (*21.9.1873) a dcerou Rosalií (*2.8.1904). Zda a jak byli příbuzní s Wenzlem Weilguni jsem nepátral. Rozhodně ale nějaké příbuzenství je možné předpokládat.

Také ve mlýně čp. 31 majitele Wenzla Pöschko, mlynáře, byla služebná jménem Maria Weilguni (*22.10.1902 v Radčicích), v době sčítání v roce 1921 jí bylo 19 let. Přikláním se k názoru, že byla dcerou Alberta Weilguni.

V Radčicích ale ve druhé polovině 19. století bydlela ještě jedna rodina Weilguny – do statku čp. 23 se přiznal Anton Weilguny (syn Kaspara Weilguny z Ludvických Hor 12), který si zde vzal za manželku dceru hospodáře na čp. 23 Johanna Pauknera – Theresii.

* * *

Jak jsem již uvedl, v oblasti malontské farnosti i dalšího okolí (panství Novohradské) bylo jméno Weilguni (psáno často i Weilguny) poměrně dost rozšířené. A jaká je situace dnes? Jméno Weiguni zde i v celém okolí zcela vymizelo!

Podíváme-li se na internetu na server Kdejsme.cz (<http://www.kdejsme.cz/>) a dáme vyhledat jméno Weilguni (Weilguny), najdeme v celé republice pouhých 9 osob tohoto jména:

Weilguni	1 Karviná
Weilguny	4 Karlovy Vary
Weilguny	3 Kralovice
Weilgunyová	1 Chomutov

A nabízí se otázka – jsou tito Weilguni nějak spřízněni s těmi radčickými? Samozřejmě, že pan Molnár při sestavování rodokmenu kontaktoval i tyto Weilguni žijící na Karlovarsku a Plzeňsku. A co zjistil?

Cituji:

„Z našeho rozhovoru a po vzájemném zaslání si podkladů s p. Ing. Viktorem Weilguny vyplynulo, že jeho děda František Weilguni, který přesídlil do Opavy, a praděda její manželky, tedy Václav Weilguni, který zemřel v únoru 1945 v Radčicích, byli bratři z obce Bukovsko, a jejich společným otcem byl Adalbert Weilguni. Důvod proč mohli zůstat v Čechách je takový, že jeho otec Viktor Weilguni byl od 1942 na ruské frontě a později byl převelen do Belgie a nechal se zajmout do anglického zajetí. Vrátil se domů po válce s URNou. Ale neštěstí bylo, že v poslední dny války, mu jeho ženu zabili ruští piloti ‚hloubkaři‘.“

Odpověď je tedy jednoznačná – předkové **Václav Weilguni z Radčic čp. 35** (syn Adalberta Weilguni, * 23.9.1877 v Bukovsku čp. 15, + 9.2.1945 v Radčicích) a **Franz Weilguni z Bukovska čp. 15** (syn Adalberta Weilguni, * 9.10.1882 v Bukovsku čp. 15) byli bratři – viz rodokmen.

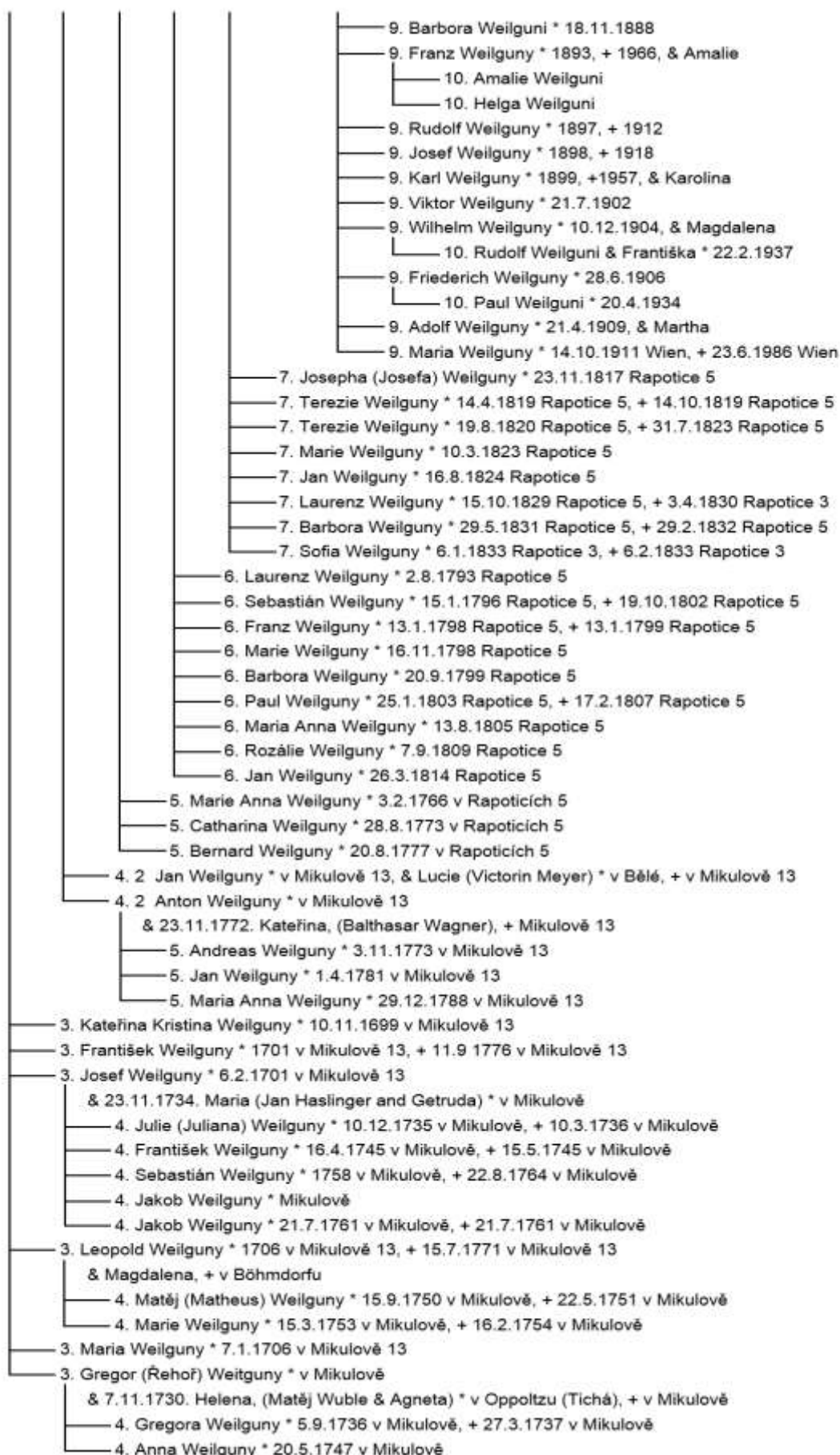
Samozřejmě, že i tuto větev rodu Weilguni má pan Molnár ve svém rodokmenu přesně zmapovanou, vždyť jsou to jeho příbuzní, ale to už by byl úplně jiný příběh a úplně jinde.

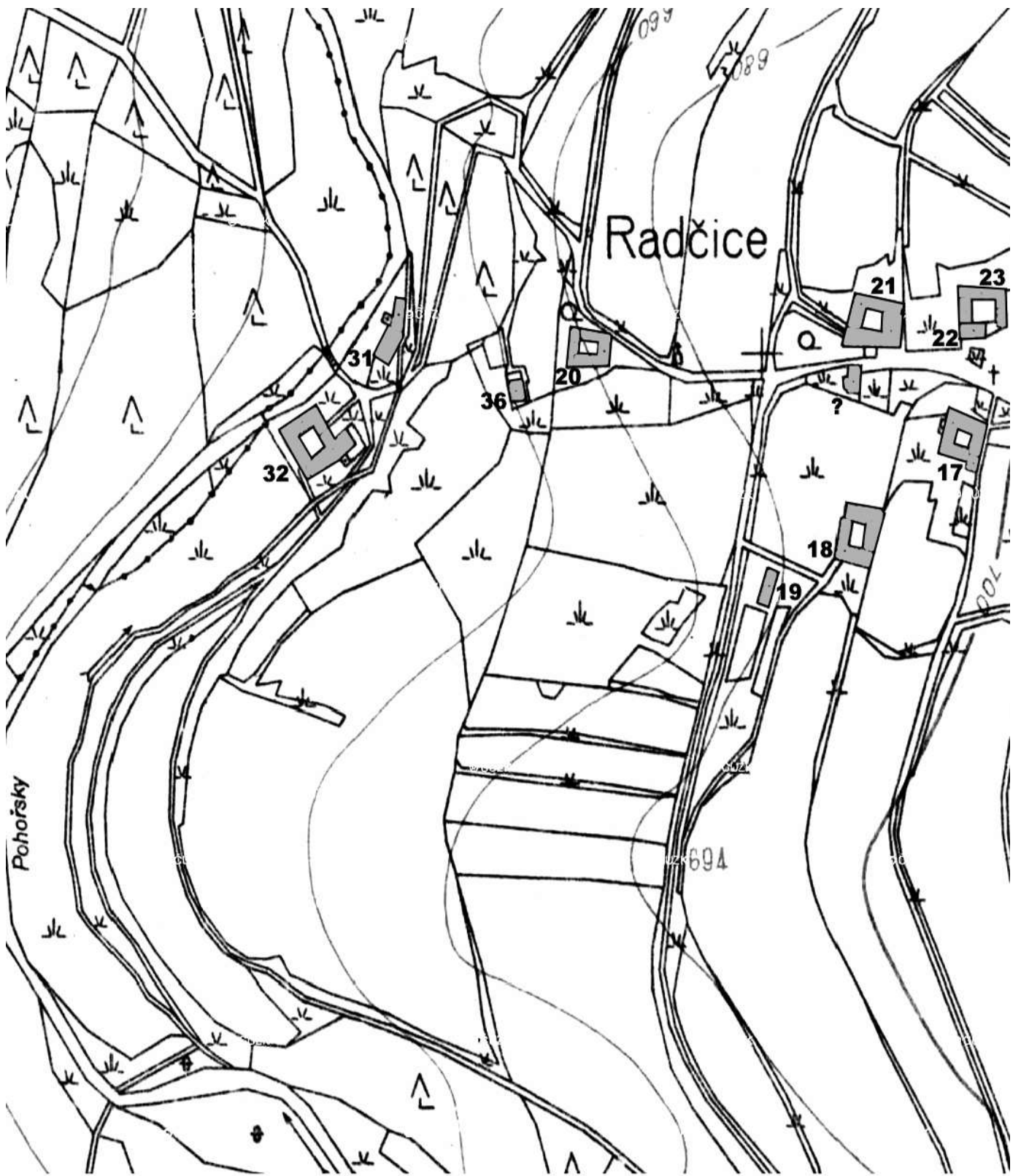
Dále uvádím k prohlédnutí rozsáhlý **rozrod Filippa Weilguni z Radčic**, který zabírá hned 2 celé stránky.

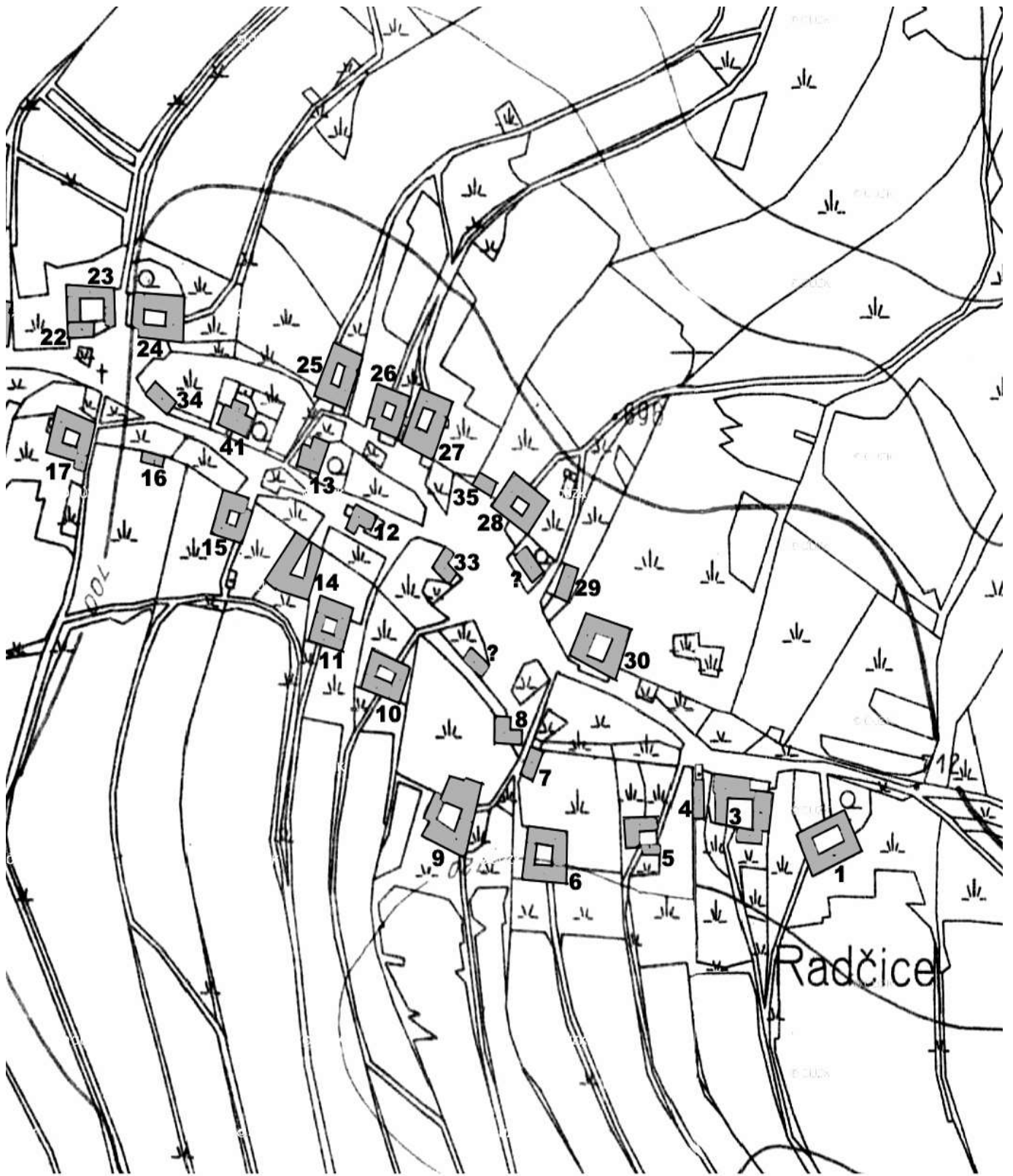
* * *

A úplně nakonec pak přidávám zajímavou katastrální mapu z roku 1951 s vyznačenými stojícími domy, které jsem trochu zvýraznil a opatřil čísly popisnými.

Závěrem

Čtenáři, který dočetl až sem do konce, upřímně děkuji za jeho trpělivost i za projevený zájem o historii Radčic. Pátrat v tajemné minulosti rodů a skládat jednotlivé střípky poznání do uceleného obrazu je pro mne vždy velkým dobrodružstvím s téměř detektivním nádechem.

Snad by toto mé povídání mohlo také inspirovat další amatérské badatele z řad radčických chalupářů k pokračování výzkumu radčické minulosti a doplnění mého „díla“ o další poznatky, historická fakta, obrázky nebo fotografie. Jedna z možností, zejména pro ty lépe jazykově vybavené, může být i v navázání kontaktů s potomky původních německých obyvatelů Radčic, od nichž by jistě bylo možné získat řadu dalších informací a jistě také obrázků a fotografií Radčic, jak v minulosti vypadaly.

Jan Braum
Včelná 2016

Použité internetové zdroje

Současné mapy vč. leteckých:

<http://mapy.cz/>

Letecké mapy rok 1952:

<http://kontaminace.cenia.cz/>

Staré mapy:

Stránky ÚAZK (Ústřední archiv zeměměřičství a katastru)

<http://archivnimapy.cuzk.cz/>

Stabilní katastr – Císařské povinné otisky map Radčice (1826)

http://archivnimapy.cuzk.cz/coc/6314-1/6314-1-001_index.html

Stabilní katastr – indikační skicy Národního archivu (1826)

http://archivnimapy.cuzk.cz/skici/skici/BUD/BUD288018260/BUD288018260_index.html

Katastrální mapy:

<http://sgi.nahlizenidokn.cuzk.cz/marushka/default.aspx?themeid=3>

Státní oblastní archiv (SOA) v Třeboni:

<https://digi.ceskearchivy.cz/>

Matriky farnosti Malonty

<https://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=0&doctree=1nrmc&id=5452>

Sčítání lidu rok 1921

<https://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=631975>

Malontská kronika (Pamětní kniha obce Malonty)

<https://digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=3&lang=cs&doctree=1kfomce&id=1590>

Jihočeská Státní vědecká knihovna v Českých Budějovicích:

projekt „Kohoutí kříž“ Jana Mareše (Elektronická verze Ivo Kareš)

<http://www.kohoutikriz.org/>

Další zdroje

Pavel Koblasa: „Novohradským jihem“, Jelmo 1997

Pavel Koblasa: „Místopis Novohradských hor“, České Budějovice 2001

Kolektiv autorů: „Rozumět dějinám“, Gallery s.r.o., Praha 2002

Jan Braum
Střípky z historie osady Radčice u Malont
Vydáno vlastním nákladem
pouze pro soukromé účely
Včelná 2016